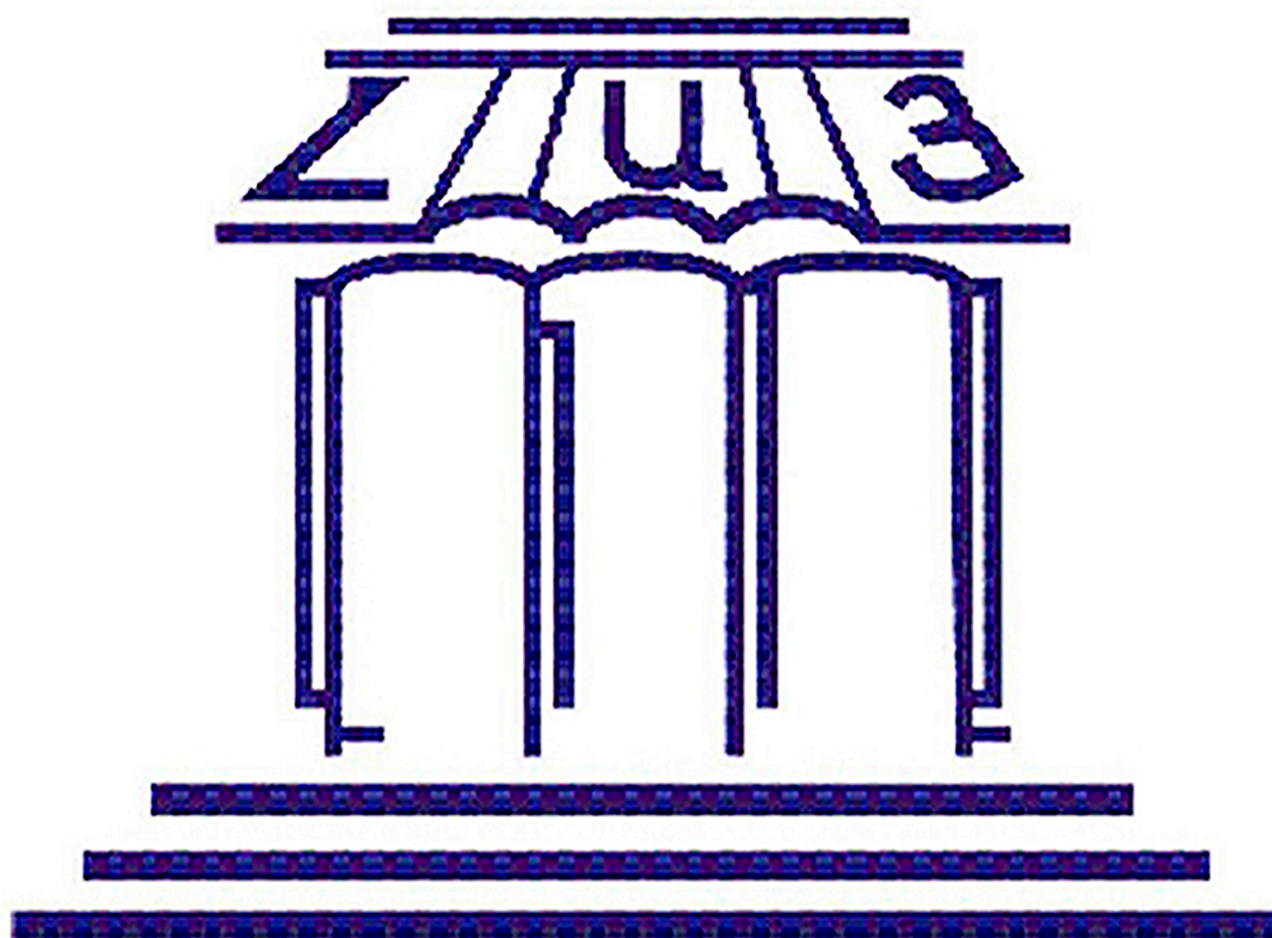

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

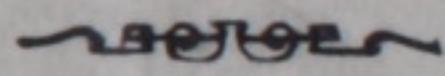
93.-

ԵՂԻՇԷ ԶԳՆՆ. ԲԻՆՈՒՆԻ
ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈԱԴԻ ՀԱՅՈՅ
ՊԵՆՍԱ

ՊԱՏԻՈՅ ԳՈՂԸ

ԿԱՄ

ՊԱԽԱՐ ՔԷՕՐ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒ ԱՐԱՐ

ԳՐԵՑ

ՎԱՀՐԱՄ ՏԱՏՐԵԱՆ

Կատարում

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. Յ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ ՈՐԳԻՔ

1926

OFFICE OF THE

SECRETARY

OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

WASHINGTON, D. C.

1880

NOV 10 1880

RECEIVED

NOV 10 1880

RECEIVED

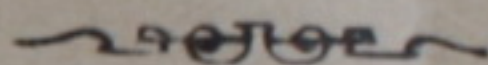
NOV 10 1880

ՊԱՏԻՈՅ ԳՈՂԸ

493

Կ Ա Մ

ՊԱԽԱՐ ՔԷՕՐ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

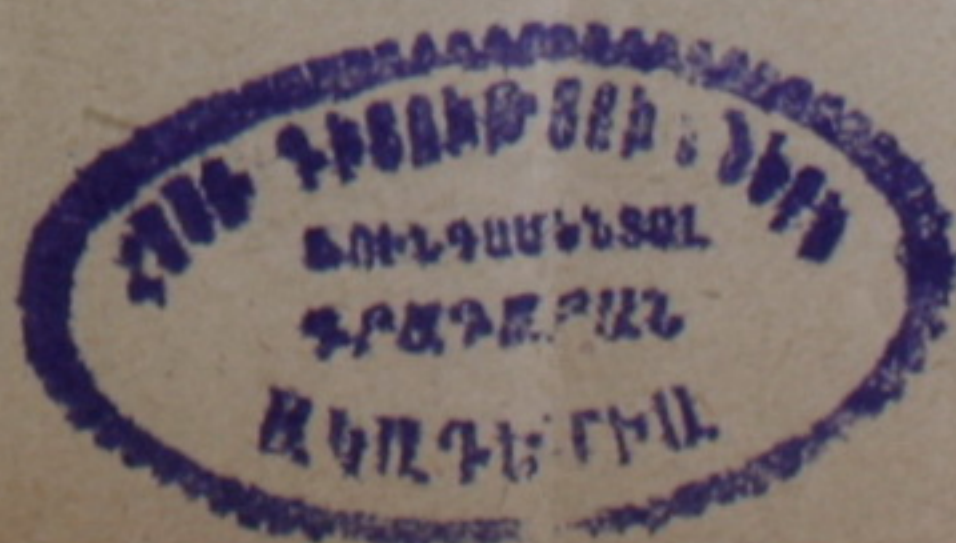
ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒ ԱՐԱՐ

Գ Ր Ե Ց

Վ Ա Հ Ր Ս Մ Տ Ա Տ Ր Ե Ա Ն

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. Ե. ԱՍՍՏՈՒՐԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
1926

A II
37952

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք

- ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ ԱՂԱ.— 50 տարեկան վաճառական մը .
ՏԻԿ.ԱԼԻՍ.— 30 տարեկան. ԿՈԼՈՆԵԼԻՈՍԻՆ ԿԻՆՐ .
ՏԻՐԱՆ.— հովկուլ բանաստեղծ մը Ալիսին սիրականը .
ՊԱՂՏԻԿ.— ԿՈԼՈՆԵԼԻՈՍ աղայենց խոհարարը .
ՍՈՒՐԲԻԿ.— » » սպասուհին .

ՎԱՀՐԱՄ ՏԱՏՐԵԱՆ

ՊԱՏԻՈՅ ԳՈՂԸ

ԿԱՄ

ՊԱԽԱՐ ՔԷՕՐ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

Ա. ԱՐԱՐ

Տեսարանը կը ներկայացնէ մեծահարուստ Կոռնելիոս աղայի տան սալօնը: Տեսարանին խորը պատշաճանին առջեւ ֆանաքի մը դրուած է. ֆանաքիին երկու կողմերը երկու ֆական հաս թիկնաթոռներ. գետինը քանկագին գորգ մը, կրակարան մը: Սենեակին աջ կողմն է մուտքը. ձախ կողմը պրօռ մը, վրան հայելի մը, ջուրի շիշ մը, շաւ-քարներ, ծաղկամաններ. արձանիկներ եւայլն: Վարագոյրը բացուելուն, Սուրբիկ վագօի մը մէջ քարմ ծաղիկներ դնելով զբաղած է:

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՍՈՒՐԲԻԿ ՊԱՂՏԻԿ

ՊԱՂՏԻԿ. — (Հանաչելով եւ զգոյշ ֆայլերով կը մտնէ)
Է՛Է՛Է... Թէ՛վէ՛քէ՛լի չէ՛ քի՛ լուսահոգի Սեղբոս ամու-
ճաս իքիտէ պի՛ր կ'ըսէր՝ «օղլու՛մ, մինակութիւնը Աս-
տուծոյ յատուկ է, մարդ ըսածդ կարգուած ըլլալու է»

գոնէ փռնքտացած պահուդ քովդ փառք քեզ տէր Աստուած, ըսող մը կը գտնուի» տէյի... Ասոնց պիւթիւնը պօշ լաֆեր չէին ամմա... նա՛հ գաֆա. ատամ օլմատըգ վէսսէլա՛մ... (Սուրբիկին) է՛է՛... Սուրբի՛կ ըսէ՛ նայինք եավրուս, ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը ասանկ... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Բարկացած եւ դառնալով ու չիմա. ցածի զարնելով) Ծօ՛ խե՞նդ ես դուն Պաղտիկ... շո՛ւտ դուրս ե՛լ սալօնէն. հիմա հանըմը տեսնայ նէ ի՞նչ կ'ըսէ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեղմ) Դուն ատոր համար մէրաք մի՛ ըներ եավրուս, տահա հանըմը հիմաճուկ թուալէթի օտան մտաւ... Մալիւմ եա աղւորս հանըմները մէյ մը այդ ալիւրի անպարին մէջ մտնան նէ, դիւրին դիւրին դուրս չեն ելլար... հիմա մարիֆէթը անոր բացակայութէնէն օգտուելով սանկ կամացուկ մը քովիկդ գալ...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ընդմիջելով) Ու թէքմէն ուտելն է... հայտէ՛ դուրս ե՛լ աներես...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեղմ) Կայնէ՛... անանկ խենդ կովերու պէս չրփընմիշ մի ըլլար... Լուսահոգի Սեղբոս ամուսնայիս մէկ խօսքը կայ՝ քէսքին սիրքէնին գապընա զարարը վար... եավրուս, իմ առնելիքս սանկ պղտիկ պաչիկ մըն է, ուրիշ ոչինչ...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Սպառնազին) Հէլէ մօտեցի՛ր տէ նայէ՛ քիթէդ բերնէդ կը բերեմ առնելիք պաչիկդ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Այլայլած՝ անգիտակցաբար ձեռքը կրակարանին եզերքին վրայ դնելով) Վա՛յ... նէտէ՞ն պէօյլէ...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Նեղացած) Մի՛... մի՛ դպնար աղտոտ ձեռքերովդ անոնց... մինչեւ որ փայլեցուցի հոգիս ելաւ...

ՊԱՂՏԻԿ. — Ի՞նչ ըսիր, աղտոտ ձեռքերովս մի՞... վա՛յ... ըսել է ատանկ եղանք հէ՞... Օլան տո՛ւր պա-

գալըմ, ի՞նչ շուտ մոռցար այդ աղտոտ ձեռքերուն ե-
փածները խոզի պէս ուտելիք...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— Հայտէ՛, գնա՛ քովէս... հիմա կրակ
կայ տէյի պիտի պողամ... ինծի հետ մի՛ խօսիր...

ՊԱՂՏԻԿ.— Ես քեզի հետ չպիտի խօսիմ, այլ
պիտի պագնեմ...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Կոնսակը դարձնելով) Դուն գնա լուսա-
հոգի Սեղբոս ամուճայիդ ձեռքերը պագ:

ՊԱՂՏԻԿ.— Վա՛յ... հէլէ սվոր կերած նանէին նա-
յեցէ՛ք... իմ ամենանուիրական յիշատակիս կը հայոյէ
կոր... հո՛ս նայէ կախփէ՛շ, դուն տահա այդ գիյնա-
կան ժարդուն անունը բերանդ առնելու չափ չեղար...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Ձեռքը փրփէն Պաղսիկին երկարելով)
Հը՛ր՛... աղե՛յ տէ չի հոտի... ամապ գիտնական ըսելով
սա մեր գիտցած Սեղբոս էմմիի՞ն համար ես...

ՊԱՂՏԻԿ.— Էվէ՛թ եա նէ զան էթտին... Խուժ-
խաբուի դրպատունէն ելած, ամապ իր աեարը կա՛ր պիւ-
թին Ստանպօլին մէջ. Գործ Առաքելոցը չորս անգամ ըն-
դօրինակած, վեց հազարեակը եօթն անգամ գոց ըրած,
ջուրի պէս գրաբար կը խօսէր, վէ պիւթիւն մէմլէքէթ-
լին զինքը ժատով կը ցուցնէր:

ՍՈՒՐԲԻԿ.— Ուրեմն եթէ անոր համար է որ կը
պարծենաս փչեմ քու ա՛լ Սեղբոս ամուճայիդ ալ խել-
քին... մարդիկ խենդերն ալ մատուլին կը ցուցնեն:

ՊԱՂՏԻԿ.— Ա՛ֆ էք ըրեր Սուրբիկ հանըմ, այդ
պայուական ժարդուն տահա օր մը օրանց երեսին
«խենդ ես» չըսին, ընդհակառակը պիւթիւն թաղեցին
իր անցքին ոտքի կ'ելլար զինքը բարեւելու համար...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Ծաղրական) Աղէ՛կ... աղէկ...
Ուրեմն կը շնորհաւորեմ ձեզի այդպիսի հանճարեղ խե-
ացի դաւիթի մը շառաւիղը ըլլալնուդ համար... առ-
այժմ հաճեցէք դուրս հրամմել սալօնէն...

ՊԱՂՏԻԿ. (Նմանողաբար) Ինչո՞ւ համար հանըմս... արդեօք կարելի չէ՞ր որ սա ձեր անուշ լեզուն չըթըր, չըթըր ուտէի...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Բարկացած՝ խօսակցութեան վերջ տալու համար) Էօ՞ք Պաղտիկ... այլեւս չափը կ'անցնես կոր... գնա՛ քովէս, ինծի հետ մի՛ խօսիր, ես քեզի գժտուած եմ...

ՊԱՂՏԻԿ.— Գժտուած եմ... անանկ է նէ եկո՛ւր հաշտուինք... (Պաղտիկ առաջ կը փախէ, Սուրբիկին ձեռքի ձեռքի պիտի պէս այս վերջինը ծանածուած ետ կը փաշտախ։)

ՍՈՒՐԲԻԿ.— Մի՛ գար վրաս... բի՛ւք... քիթիս եկաւ, աս ի՞նչ գէշ ճէճն կը հոտիս կոր...

ՊԱՂՏԻԿ.— (Այլայլած) Ճէճն մի՞ հոտիմ կոր... օլան աս կնիկ խըսմին իշտէ ասանկ է. տահա երկու օր առաջ պագտուէինք կոր նէ հիչ ձայն ձուն չկար... (Ժողովուրդին դառնալով) լուսահոգի Սեղբոս ամուճայիս մէկ խօսքը կայ քի հիչ չեմ մոռնար։ Ողորմած հոգին կինե, բոլ բարեկամութիւնը այը չիչէիի կը նմանցնէր... «Տայիմա ջուր տալու է քի ժպտի, չէնէ սօլմուշ կ'ընէ...» կ'ըսէր... ասոնց ալ մութլախ բան մը տալու ես... արան սօղութմիշ ընելու հի՛չ չի գար...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Ծաղրելով) Հը՛ր՛... խնդամ պարի քո՛ւ ալ Սեղբոս ամուճայիդ ալ խելքին վրայ... անապ սա բան մը տալովդ, անցեալ օր մէթաքսասէն երկու ղրուշի գնած՝ չիւրիւք թէնէքէ մատնոցի՞ն կ'ակնարկես...

ՊԱՂՏԻԿ.— Օլա՛ն, միայն այդ մատնոցը... տահա անցեալ Զատիին, կարմիր եզերքը բանուածքը թաշկինակ մը տուի նէ ի՞նչ շուտ մոռցար, նամքէօ՛ր...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— Դուն ալ աշխարքի բիս լաթերդ քի մէկ ոսկիի ուրիշ տեղ չէին մաքրեր... ինծի լուալ տուիր նէ ի՞նչ շուտ մոռցար բարիքներս ապերա՛խտ...

ՊԱՂՏԻԿ. — Օլան ան ըսէ՛ նայիմ, տահա անցեալ շարաթ հորէն տասնըհինգ խովա ջուր քաշեցի քի, սանդուխտն մէրմէրները փայլեցնես տէյի... այդ գործը սպասուհիի՞ պարտականութիւնն էր թէ աշծիի...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Աղէկ որ ըսիր... անցեալ կիրակի երկու սահաթ կրալին դիմաց շամփուրը դարձուցի նէ՛ ատիկա աշծիի՞ պարտականութիւնն էր թէ սպասուհիի՞:

ՊԱՂՏԻԿ. — Օլան ուղուրսըզ... շամփուրը դարձուցիր նէ, ամէնէն աղէկ կտորը դուն կերար:

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Էվվէ՛թ... այրած թարաֆը ինծի տուիր քի հանըմը չի տեսնայ տէյի...

ՊԱՂՏԻԿ. — Էօյլէ եա՛... ուտելէն նաքը անանկ կ'ըլլայ, Փէք աղէկ քեասէ մը մածունը ո՞վ կերաւ, ա՞ն ալ այրած էր...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Հը՛ը՛ը... կծծի մա՛րդ... դգալ մը մածուն տուեր է, քսանը հեղ գլխուս կը զարնէ... քեաշքի հիմա միտէս ըլլար տէ թէփէյիդ փսխէի...

ՊԱՂՏԻԿ. — Հիմա կարճ կապենք Սուրբի՛կ, պա՛շիկը պիտի տա՞ս ինծի...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Ո՛չ, չի պիտի տամ... ասկէ վերջ քեզի պաշիկ մաշիկ չկայ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Պաղասագին) Է՛հ, դուն կիտես ամմա, եանիա Սուրբիկ պիզ տէ ատամ գուլըներզ... խղճա՛ վիճակիս... նայէ՛ ինտո՞ր հալիմ մաշիմ կոր... (փորիկն զարնելով, շաղագին) մէյ մը նայէ՛ սա հալիս, ինտո՞ր զայիֆցայ...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Հայտէ՛, հայտէ՛ ստախօս... հիչ ալ զայիֆցած չե՛ս... ընդհակառակը կերակուրներուն միշտ լաւ կողմերը ուտելով փիղի պէս գերցեր ես...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Հառաչելով) Է՛է... դուն անանկ ըսէ ամմա ես գիտեմ վիճակս... նայէ՛ սա գօտին, առաջ

երեքուկէս անգամ մէջքիս կը փաթթէի, հիմաճուկ ըսես
չորսուկէսէն աւելի կը դառնայ կոր... հայտէ՛ Էմր ըրէ՛
հոգեհատորս, ոտքիդ առջև չէօրքլէշմիշ ըլլամ. .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Դուն գնա՛... .

ՊԱՂՏԻԿ. — (Ընդմիջելով) Հէմ պատուոյ խօսք կու-
տամ որ վաղը մէթաքսասը անցնելուն պէս քեզի... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ընդմիջելով) Ո՛չ... ո՛չ... դուն այդ... .

ՊԱՂՏԻԿ. — (Ընդմիջելով) Հասկցայ իշտէ, խնդիրը
նուէրին համար է... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Այո՛ նուէրին համար է... . դուն գնա՛
առտուընէ մհնչեւ իրիկուն պարտէզին պատին առջեւ
կայնած անոր հետ աղէկ յաչք, յօնք ըրէ՛... .

ՊԱՂՏԻԿ. — (Զարմացած) Օլան նէրտէն նէրէյէ... .
պէլքի հաւնելու համար սանկ նայած եմ... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Դուն արդէն հաւնած ես... . մէկ ինծի
մէկ անոր... . էշէկ արըսիի պէս ետեւէն վազէ... .

ՊԱՂՏԻԿ. — Փէք աղէկ, գէ՛շ բան ըրինք քեզի
համար նուէրին ետեւէն վազեցինք նէ... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Հասկցա՛նք... . սուտէն ապուշ մի
կտրիր... . իմ խօսքս մէթաքսասէն առնուելիք նուէրին
համար չէ՛... .

ՊԱՂՏԻԿ. — Եա կ'ուզե՞ս որ Պօնմարշէէն առնեմ... .

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Բարկացած) Էօլիւշիտ քէօրը... . իմ խօսքս
պարտիզպահին կնոջը նուէրին համար է քի... .

ՊԱՂՏԻԿ. — (Երկար շունչ փաշելով) Հա՛... . չէօյլէ... .
աղջի՛կ... . երկու սահաթ է քի չէնեէնիս յոգնեցնենք
կոր... . սվոր չըսե՞ս քի մեզի նախանձեր ես տէ, անոր
համար գժտուեր ես... . վա՛խ եավրուս վա՛խ... . անանկ
է նէ եկո՛ւր աղւորս (ֆայլ մը յառաջ կը նետէ) ասկէ
վերջ բոլոր ժպիտներս և պաշիկներս քեզի համար են. .
մօտեցի՛ր անուշս, մօտեցի՛ր (Սուրբիկն ալ ֆայլ մը

կ'առնե) եկո՛ւր այս հանդիսաւոր երդումին վրայ պա-
շիկ մը տո՛ւր ու հաշտուինք...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Քայլ մըն ալ յառաջ նետելով) Ամա՛
մէյ մըն ալ այդ կնոջ չպիտի ժպտիս...

ՊԱՂՏԻԿ.— (Քայլ մըն ալ յառաջացած՝ Սուրբիկի
այսին վրայ ծռելով) Չէ մէյ մըն ալ... (ընդոս շփո-
ռելով) այդ ի՞նչ է... քովի սենեակին դուռը բացուե-
ցաւ... վա՛յ խերն անիծեմ... օլան հակաճառի բըռ-
նուած ո՛ւր ըլլալնիս մոռցեր ենք... քա՛, ի՞նչ պիտի
ընենք հիմա... հանըմը կուգայ կոր...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Սարսափած) Ամա՛ն... հիմա մեզի հոս
տեսնայ նէ ի՞նչ կ'ըսէ, Պաղտի՛կ, ո՛ւր փախչինք...

ՊԱՂՏԻԿ.— (Երգելով) Ամա՛ն Աստուած ֆէտան
եկաւ ո՛ւր փախչինք... (ընդ) Քա՛ Սուրբիկ, հիմա
ի՞նչ խալթ պիտի ուտենք, սենեակէն ելլալ չըլլար հէմէն
խըրք տէյի դիմացնիս պիտի գայ... եկուր պարի սա
թիկնաթոռներուն ետին պահուրտինք... վերջը հէլպէթ
մէկ ճարը կը խորհինք...

(Պաղտիկ ձախ կողմի, իսկ Սուրբիկ աջ կողմի թիկ-
նաթոռներուն ետեւ կը պահուին։)

ՏԵՍԻԼ Բ.

ԱԼԻՍ. ՊԱՂՏԻԿ. ՍՈՒՐԲԻԿ

(Տիկ. Ալիս գիշերային skfopk զգեստով մը կուգայ կը
նստի զանաքին վրայ ու կես մը ընկողմանած՝ կակուղ
քարձերուն մէջ լռո՛ն կը մտածէ։)

ՊԱՂՏԻԿ.— (Թիկնաթոռի ետեւին գլուխը դուրս
հանած՝ մեկուսի) Ծօ՛... մուկի պէս խաբանի մէջ ին-
կանք... էյօր եախանիս ձեռք տանք նէ գործերնիս
բուրդ է...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Թիկնաթոռի ետեւէն գլուխը դուռն
հանած, մեկնուսի՝) Շատ գէշ դրութեան մը մէջ ենք...
եթէ հանրմս հիմա ինծի կանչէ նէ, ո՛ւրկէ դուրս
ելլամ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեկնուսի) Օլան աւանա՛կ, ո՛ւրկէ կ'ել-
լան... պաճախներուն արայէն...

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՆՈՅՆՔ

ԱԼԻՍ. — (Ինքզինքը առանձին կարծելով) «Խաղի
մէջ շահողը սիրոյ մէջ կը կորսնցնէ » կ'ըսեն. այս
խօսքը որքա՛ն ճիշդ է ամուսինս կուռնէլիոս աղային
համար, բայց ինքն ալ որչա՛փ արժանի այդ ճակատա-
գրին ենթարկուելու... (պահ մը լռութիւն) Մէկը՝ որ
յիսունը կոխած է, երբ մեզի պէս իր աղջկան տեղը եղող
գեղանի ու դեռատի կին մը առնելու խենդութիւնը կը
գործէ, գոնէ սա տարրական ճշմարտութիւնը գիտնալու
է թէ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Զեռքը ականջին դնելով՝ ծաղրական)
է՛է՛է...

ԱԼԻՍ. — Մենք կարասիներ չենք որ իրենց սալօնը
զարդարելու համար մեզ գնեն ու մէկ կողմ նետեն...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ցած ժողովուրդիս) Հանմըս իրա-
ւունք ունի... բիս խռփած ծերուկը հի՛չ երեսին
նայած չունի... խելքը միտքը խումարի տուած ամէն
իրիկուն կը ձգէ կ'երթայ թուղթ խաղալու համար...

ԱԼԻՍ. — Այդպիսի յանդգնութիւն մը ընող խենդը
պէտք է գոհարի պէս իր կինը ափին մէջ պահել...
խելքը, միտքը վրան, միշտ սիրել փայփայել, գուր-
գուրալ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սուրբիկին) Հասկցա՞ր աղջիկ... նայէ հանըմըդ ի՞նչ կ'ըսէ կոր՝ սիրել, փայփայել, գուրգուրալ... տահա դուն օր մը օրանց անանկ ինծի ըրած չես... միշտ կատուի պէս ճանկերդ կը ցուցնես...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Պաղսիկին) Քիթիդ փսխե՛մ... դուն իմ ի՞նչս կ'ըլլաս որ շարունակ վրադ գուրգուրամ...

ՊԱՂՏԻԿ. — Սո՛ւս եղիր քա... նայէ հանըմդ ի՞նչ կ'ըսէ կոր...

ԱԼԻՍ. — ... Այլեւս անցած է այն շրջանը արաբ սուլթաններուն, երբ աշխարհի հուրիներով կը լեցնէին իրենց հարէմները, միայն և միայն գեղեցիկ կիներու տէր ըլլալու գոհունակութիւնը ունենալու համար... հոգ չէ թէ այդ իսկոճերը հոն տառապէին ու անսուաղ մեռնէին սիրայ ծարաւէն... որո՞ւ հոգը չէ՞ մի որ անոնք միայն իրենց կը պատկանէին... Բայց փա՛ռք Աստուծոյ այլեւս անցած է գերավաճառութեան դարը. այլեւս անոնք չե՛ն կրնար իրենց դրամին ուժովը մեզի պէս դժբաղդները բանտարկել իրենց երկաթէ վանդակներուն մէջ... Հիմա դրամին տեղը սէրն է որ կ'իշխէ... Սէրը՝ որ մեր սրտին ու հոգիին հացն ու սնունդն է... մեր կեանքին միակ իտեալն ու նպատակը...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սուրբիկին՝ ցած) Իմանա՞ս կոր աղջիկ, հանըմը ի՞նչ կ'ըսէ կոր-նէ... աղէկ ականջ դի՛ր, վարը երթանք նէ նազ չպիտի ընես հա՛...

ԱԼԻՍ. — ... Մենք երիտասարդներս անոր գերին ենք... մեր սիրտը միայն անոր համար է որ կը բարախէ. մեր արիւնը միայն անոր համար է որ կը փրփրի. մեր հոգին միայն անոր կը սուրայ. մեր մարմինը միայն զայն կ'ըղձայ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեկուսի) Ծօ՛... ծօ՛... Օլան մեր

հանրմը բանաստեղծ է եղեր տէ խապար չենք...

ԱԼԻՍ. — ... Առանց սիրոյ մարդ կենդանի մեռեալ յըն է. ո՛հ միթէ կարելի՞ է մարել այն սիրոյ հուրը՝ որ Աստուած դրած է մեր երականերուն մէջ... քանի որ սիրտ ունինք պիտի սիրենք... ատոր ոչ ոք կրնայ արգելք հանդիսանալ... քանի որ երիտասարդ ենք պիտի փափաքինք ապրիլ, վայելել, զբօսնուլ... ասիկա բնութեան մէկ բնական օրէնքն է...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սուրբիկին) Իմացի՛ր, Սուրբիկ իմացի՛ր... աս խօսքերը մեզի համար ալ են... Հա՛յ բերանդ պագնեմ հանրմըս... Ի՛նչ ալ աղուոր խրատներ կուտայ կոր մեզի...

ԱԼԻՍ. — ... Վերջապէս, մենք ալ քիչ շատ արժանապատուութիւն ունինք... մենք ալ պատիւը, փառասիրութիւնը կը սիրենք...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեկուսի) Հա՛ շունու պիլէյիտին...

ԱԼԻՍ. — ... Բայց եթէ այդ տխմար էրիկները անտեսելով այս ճշմարտութիւնը լքեն մեզ, ու խելքերնին տուած խաղի, բօքէրի կամ առեւտուրի, երբէք չի մտածեն թէ՛ տունը ունին կին մը, ընկերուհի մը՝ որոնք կ'ուզեն ապրիլ, վայելել... այն ատեն մենք ալ կը նայինք մեր գլխուն ճարը... ու կը գտնանք այնպիսի բաներ՝ որոնք թէ՛ մեր ձանձրոյթը կը փարատեն և թէ՛ մեր լքման վրէժը կը լուծեն...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Ականջը երկարելով, մեկուսի) Ֆէնա հաւատիս, կեցէ՛ք նայինք, աս իրիկուն հանրմը ճօշվուշ եղեր է, ու սրտիկը դուրս թափէ կոր... վախճամ գործին տակէն չափան օղլու պիտի ելլէ...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Մեկուսի) Ինձի անանկ կուգայ կոր քի, խնդիրը լրջանայ կոր... հանրմը չի տեսած՝ սատեղէն պրծէի՛նք...

ԱԼԻՍ.— ... Հիմա անիկա թող բօքէրի սեղանին շուրջ, բասին ու բառօլին վրայ մտածէ (թելի ժամա-
ցոյցին նայելով) ահա Տիրանը քիչ յետոյ ուր է նէ
կուգայ...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Մեկուսի ձեռքը ծռնկին զարնելով)
Հէ՛յ վախ՛... Թամ վախցածիս պէս... հիւր պիտի
գայ եղեր... հիմա դուռը զարնուի նէ ո՛վ պիտի բա-
նայ...

ՊԱՂՏԻԿ.— (Մեկուսի) Ծօ՛... ծօ՛... ծօ՛ Թա՛մ երե-
ւակայածիս պէս... է՛յ հայտէ տիկին իրաւունք ունիս.
այդ պսպուկ մարդը արժանի է ինչ որ ալ ընես...: Լու-
սահոգի Սեղբոս ամուճայիս մէկ խօսքը կայ, «ծեր սի-
րահարները թաց փայտի կը նմանին ֆըսըր, ֆըսըր կը
վառին ամմա չեն բոցավառիր...» կ'ըսէր: Ախ Սուր-
բիկ ա՛խ... հիմա քովիկս ըլլայիր տէ քեզի ապացու-
ցանէի քի ինտո՞ր չոր էի... ինտո՞ր...

ԱԼԻՍ.— ...Տիրանը գայ նէ ամբողջ երեք տարուան
փափաքս պիտի առնեմ... (թելերուն ու կուրծքին նա-
յելով) ահա ատոր համար է որ այս գիշեր տէքօլթէ
հագուեցայ, ու բոլոր անուշահոտութիւններս վրաս
թափեցի... Այո՛ ուրիշ ճար չկայ, պէտք է համակեր-
պիլ...

ՊԱՂՏԻԿ.— (Մեկուսի) Ծօ՛... կամաց կամաց իշ-
տահս կը բացուի կոր... (չորս ոտքով քիկնաթոռներու
եւ գանաքիին ետեւին Սուրբիկի քովը երթալով) Քալէ՛
քա՛ աղջիկ սատեղէն դուրս ելլանք, տեղերնիս եր-
թանք... ի՞նչ է աս... ի՞նչ... ի՞նչ վախնաս կոր...
հայտէ՛ քալէ՛ եավրուս... էրիկ չունիս քի կոտոյ կա-
խենք...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Համակերպած) Այո՛ երթանք... մեր
ներկայութիւնը յայտնի չըրած փախչինք ասկէ...

(Սուրբիկ սոցեւեհն, Պաղտիկ ետեւեհն, զեհնիկ վրայ սողակերով դուռս կ'ելլեն: Դրան մօտ Պաղտիկ կամիք մը կը նեհե Սուրբիկին. այս վերջինը վախեհ հագիւ աղաւակ մը քարճաւոցուցած ահա դուռը՝ փողոցի դրան զանգակը կը հնչէ:)

ԱԼԻՍ. — (Յանկարծ ոտքի ելլելով) Ի՛նչ է ա՛ն, աղմուկ մը լսեցի... բայց դուռն է. կարծեմ Տիրանը եկաւ (պատռահանեհն նայելով) Ո՛հ, այո՛, ա՛ն է...

ՏԵՍԻԼ Դ.

ԱԼԻՍ. ՍՈՒՐԲԻԿ

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ներս մտնելով) Տիկի՛ն, պարոն Տիրանը եկած է...

ԱԼԻՍ. — Ըսէ՛ թող վեր հրամայէ՛: (Սուրբիկ կ'ելլէ)
(Դուռսեհն Պաղտիկի ծաղրական ձայնը կը լսուի)

ՊԱՂՏԻԿ. — Օ... հրամայեցէ՛ք տիար Աքլորեան... այո՛, տիկինը վերը կ'ըսպասէ կոր... աղան ալ տունը չէ՛... (պահ մը լռութեհե ետք) էէ՛... լուսերու մէջ պառկի Սեղբոս ամուճաս «եէմէյէնին մալընը երլէր...» կ'ըսէր նէ իշտէ աս է... քալէ՛ Սուրբիկ քալէ՛... աս դիմացուելիք բան չէ՛ եավրուս...

ՏԵՍԻԼ Ե.

ԱԼԻՍ. ՏԻՐԱՆ. վերջեհն ՍՈՒՐԲԻԿ

ՏԻՐԱՆ (Գոց սորված նախադասութիւն մը արտասանելու եղանակաւ) Պօնսուար տիկի՛ն... Օ՛հ այնքան մեծ է սրտիս բերկրութիւնը, և այնքան անհուն հոգիիս ուրախութիւնը որ կը չփոթիմ ու չեմ գիտեր թէ ուրկէ՞ սկսիմ սրտիս խորին երախտագիտութիւնները յայտնելու

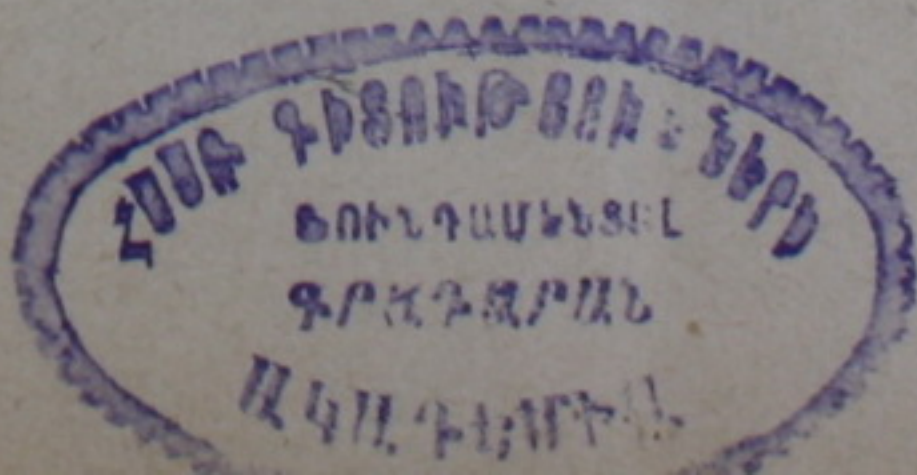
ձեր այն գերազանց շնորհացը համար, որով ծառայականս
 ձեր քաղցր տեսութեան արժանի կ'ընէք... (թուփը կը
 կղկ) այո՛ տիկին, նուաստութեանս համար մեծ փառք
 ու պատիւ մըն է վիճակիլ այն բաղդին որ դուք բարե-
 հաճութիւնը կ'ունենաք շնորհել ինձ, ձեր ներկայութեան
 ելլելու անգնահատելի պատիւը ընծայելով ինձի...
 (դարձեալ թուփը կը կղկ) Ո՛հ չէք կրնար երեւակայել
 այն երջանիկ պահը երբ ձեր քնքուշ մատներո՛վ գրուած
 այդ բուրու մնաւետ երկտողը ստացայ... Ո՛հ ո՛չ, չէք
 կրնար երեւակայել թէ՛ սիրտս ո՛ր աստիճան բարախեց
 երբ կը կարդայի ձեր այն անուշ տողերը՝ որոնք սիրտս
 ու հոգիս անհուն հրճուանքով կը զեղէին... այո տի-
 կին, շատ երջանիկ եմ որ դիս պատուած էք ձեր շնոր-
 հացը արժանացնելով և որուն համար ահա կուգամ
 իմ խորին երախտագիտութիւններս յայտնել ձեզի...
 (խոնհարեղով ձեռքը կը համբոսէ) Է՛հ ինչպէ՛ս էք
 տիկին, արդեօք չատո՞նց է որ գացած է ձեր պրն.
 ամուսինը...

ԱԼԻՍ.— Այո՛ ըստ իր բարի սովորութեան կերա-
 կուրին վերջին պատառը բերնին մէջ մեկնած է բօքէր
 խաղալու համար...

ՏԻՐԱՆ.— Ո՛հ կը տեսնեմ թէ գերազնիւ տիկին...
 ձեր պրն. ամուսինը շատ տարուած է բաղդախաղի հա-
 ճոյքներէն ու երբէք չանդրադառնար այն իրողութեան
 թէ՛ ի՞նչ ահեղ հարուածներ կուտայ ձեր փափուկ սրտին
 իր անտարբեր վարմունքովը...

ԱԼԻՍ.— Ո՛հ վերջիւ ծայր... իրեն համար թղթա-
 խաղէն զատ ոչինչ գոյութիւն ունի աշխարհի մէջ...

ՏԻՐԱՆ.— (Խղճաղով) Եւ սակայն իմ խոնարհ կար-
 ծիքս այն է որ ճիշտ չէ՛ ինչ որ կ'ընէ ձեր պրն. ամու-
 սինը... Եթէ սիրոյ տենջը մարած է իր մէջը պէտք է նը-

կատի առնել որ անիկա դեռ նոր սկսած է ծաղկիլ ձեր
երակներուն մէջը... Ահա տիկի'ն ամուսիններուն այս
անխոհեմ ընթացքն է որ կը մղէ կիները այլուր փնտռելու
այն սփոփարար ձեռքը՝ այն սիրող սիրտը, և այն
պաշտող հոգին որուն պէտք ունին անոնք իրենց լըք-
ման մէջը... եթէ խաբւող ամուսինները ի վաղուց անտի
նկատի առած ըլլային այս պարագան, թերեւս շատ վը
դժբաղտութիւններու առաջքը առնուէր ամուսնական
կեանքի մէջ...

Ա.Լ.Ս. — (Երազկոս) Այո՛, բայց որո՞ւ կ'ըսես... երբ
խաղը մէկու մը էութիւնը գրաւած է... ալ անոր դատո-
ղութիւնը բթացած ու հոգին կուրացած է, չզանազա-
նելու աստիճան չարն ու բարին: Խաղամուր գինով մըն
է որ քթին ծայրը չի տեսնար...

ՏԻՐԱՆ. — (Ժպտելով) Ո՛հ այո... բայց քանի որ տի-
կի'ն անկէ հաճոյք կ'առէ, ձգե՛նք որ խաղայ... Արդէն
ես կը կարծեմ թէ՛ այս գիշեր իր բաղդը բաց պիտի
ըլլայ... և շատ դրամ պիտի շահի...

Ա.Լ.Ս. — (Սթափելով) Այո՛, այո՛... բայց ինչո՞ւ
ոտքի վրայ մնացիք... նստեցէ՛ք խնդրեմ...

ՏԻՐԱՆ. — Ո՛հ շատ ազնիւ էք տիկին... (դարձեալ
ձեռքը կը հաւքոռէ ու երկուքը ֆով ֆովի կը նստին
գանաքիին վրայ) Ա՛հ չէք գիտեր տիկին... Ժամացոյցը
ձեռքիս մէջ սպասման վայրկեանները քանի դարեր տե-
ւեցին ինձ համար... կը յիշէ՞ք այն իրիկունը երբ առա-
ջին անգամ ձեզ հետ ծանօթանալու պատիւը ունեցած
էի... ո՛հ կեանքիս մէջ չեմ կրնար երեւակայել աւելի
երջանիկ վայրկեան մը քան այն պահը, երբ թեւերուս
մէջ առած ձեզի, կը դառնայի ու կը վերանայի միւ-
ղիւքի մելանուշ ոլորտներուն մէջ... դո՛ւք, հուրի՛ մըն
էիք, տիկին, հրեշտակ մը՝ սիրայորդ և թարմագեղ...

դուք ազնուափայլ տիկին, կը կախարդէիք բոլոր անոնք որոնք կը մօտենային ձեզի... Ձեր այդ գերաճաճանչ հմայքովը դուք կարող էիք սուրբերն իսկ խենդեցնել... ու ես ծառայականս չէի կարող այդ ճակատագրէն խուսափիլ... Ձեր հմայքը գերի լրած էր զիս ձեզի... Գիշերներ աճողջ անքունս և արթուն դուք էիք աչքիս առջեւը ու ձեզի թեւերուս մէջ առած (թեւերուն վեջ կ'սունեի ու կը համբոյրեի) ես կ'ապրէի այն վայրկեանները, առանց սակայն հաւատալու այդ քաղցր անուրջներուս իրականացման... Ո՛հ դուք հրեշտակ մըն էք տիկին, ձեր փափկասուն մարմինը, վարդենի մը հոտաւէտ որ իր բուրումներով կը դիւթէ, կը հմայէ, կ'ըզզիւի կը... կը... կը...

(Նոյն միջոցին Սուրբիկին գլուխն է որ երկարած է դռունէն: Երկու սիրահարները յանկարծ վախով իրարմէ կը քաժնուին:)

ՏԻՐԱՆ.— Բայց այդ անպիտան կինը ի՞նչ կ'ուզէ տիկին:

ԱԼԻՍ.— (Ինքզինքը ժողովելով, հրամայական) Ի՞նչ կայ, Սուրբի՛կ...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Շուարած) Հիշ բան չկայ...

ԱԼԻՍ.— (Խստադեմ) Ուրեմն ինչո՞ւ եկար...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Շուարած) Պաղտիկը զրկեց...

ԱԼԻՍ.— Ի՞նչ կայ որ, Պաղտիկը քեզի հոս կը զրկէ:

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Շուարած) Ձէ՛, Պաղտիկը չի զրկեց: (Կարմրելով) այսինքն եկայ որ ի՞նչ կ'ընէք կոր տէյի:

ԱԼԻՍ.— (Բարկացած) Հէլէ սա լկռածին նայէ՛. կորի՛ր դիմացէս. մարդ ի՞նչ կ'ընէ հիւրի հետ:

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Շուարած) Գիտեմ, բայց մեզի պէտք չպիտի ունենաք նէ մենք ալ վարը, ը՛ր՛ը... (Ինքզինքը

վերջապէս ժողովելով) այսինքն միւսիւին սուրճ՝ եփեմ
թէ թէյ, ատիկա հարցնելու եկայ:

ԱԼԻՍ.— Բեզմէ սուրճ, թէյ ուզող չկայ. շո'ւտ, վար
գնա՝ անպիտան:

(Սուրբիկ կ'ելլէ):

ՏԵՍԻԼ Զ.

ԱԼԻՍ. ՏԻՐԱՆ

ՏԻՐԱՆ.— Այս ի՞նչ անկիրթ սպասուհի ունիք, տի-
կին:

ԱԼԻՍ.— Ո՛չ միայն անկիրթ այլ հետաքրքիր. չի
կրահեցիք իր գալուն պատճառը:

ՏԻՐԱՆ.— Կ'երեւի թէ շատ երես կուտաք կոր ու
ատոր համար չփացած է: Ի՞նչ կ'ըսէի կոր. հա՛. այն-
քան սիրահարուած էի որ քունիս մէջ այլեւս չարու-
նակ ձեզի կ'երազէի:

ԱԼԻՍ.— Բայց քիչ առաջ չի քնանալնիդ կ'ըսէիք.

ՏԻՐԱՆ.— Այո՛, բայց երբ քնանայի ալ միշտ ձեզի
հետ էր գործս, ոհ երջանիկ վայրկեանները: Արդորեւ
ոճիր մըն է ձեզի պէս ազնուասիրտ ու գեղանի տիկին
մը այսպէս լքելը. ձեր սիրտը, ձեր մարմինը, ձեր հոգին
սիրելու և սիրոյ տաք բազուկներուն մէջ սիրուելու
համար ստեղծուած են, տիկին: Ո՛հ չէք կրնար երեւա-
կայել թէ որչա՛փ կը մեղքնամ ձեր վրայ, այսպիսի
անգութ, անզգայ մարդու մը հետ ձեր ճակատագիրը
կապած ըլլալնուդ համար: Թերեւս իր այս անտաքեր
ընթացքովը ձեր կեանքը անվերջ գողգոթայ մը ըլլար
տիկին եթէ չիգտնայիք յանձն իմ, այն անձնուէր բարե-
կամը՝ որ ահա ձեր ոտքին առջեւ (սոսանց նստած տեղեկ
շարժելու) պատրաստ էի՜ր հոգին զ.հելու ձեզ եթէ ժպիտ

մըն իսկ կաթեցնել ձեր դառնալի կեանքին մէջ : Մե՛ղք .
մե՛ղք ձեր երիտասարդութեանը : Այո կ'երեւակայեմ թէ
անոր այդ անարգ ոսկին է որ ձեզ այս պարտութեան
մատնած է :

ԱԼԻՍ .— (Ցած) Այո՛ այդ զգուելի մետաղը . . . :

ՏԻՐԱՆ .— Գիտե՛մ , այդպիսի մարդիկ՝ որոնք ո՛չ
մէկ արժանիք ունին քսակներով դրամներէն զատ , իրենց
դրամին ուժովն է որ անոնք կը տիրանան ձեզի պէս
հուրիներու ազատութեան : Վաշխառու հրեաներ են ա-
նոնք՝ որոնք կը գնեն ձեզի , ինչպէս կը գնեն գեղեցիկ
թապլօ մը երբեմն դիմացը անցնելու և հիանալու հա-
մար միայն :

ԱԼԻՍ .— (Երագկոս) Այո՛ , հիանալու համար միայն
ուրիշ ոչինչ . իր մտքին մէջ հիւլէի չափ տեղ չեմ բռ-
ներ :

ՏԻՐԱՆ .— Ձեմ գիտեր մարդ ո՛ր աստիճան անզգայ
ըլլալու է այսպիսի գիշերներ ձեզ միայնակ ձգելու
աստիճան . մարդ ո՛ր աստիճան անձնասէր ու խաղամոլ
ըլլալու է որ , տունը իր գեղեցիկ ու երիտասարդ կինը
կը ձգէ , ու կ'երթայ , այլուր ինքզինքը զբօսցնելու
համար . Հիմա ո՛վ գիտէ ինչ կ'ընէ բօքէրի սեղանին
շուրջ . թերեւս քսան դրուշ շահելու համար գլուխն է
որ կը ճաթեցնէ :

ԱԼԻՍ .— (Յռզոռած) Անիկա ասկէ վերջը ուզածին
չափ ճաթեցնէ . մենք անոր ալ դարմանը գտած ենք :

ՏԻՐԱՆ .— (Խրախոռոռած) Այո՛ , այո . . . Ոչ կարելի
չէ՛ որ վարդը թօշնի իր մատաղ հասակին մէջ , ան լոյս
կ'ուզէ , արև կ'ուզէ , օդ կ'ուզէ , բացուելու , գեղեց-
կանալու , բուրելու համար . կնոջ լոյսը , յոյսը , արեւը
սէրն է . սէրը՝ որ մատաղ հոգիներու սրտէն կը ծնի , և
որ լոյսի և եթէրի մէջ . (խրա կը գրկեն) միացած ,

աստուածացած, (համբարուռեղու աւելն յանկարծ իրարմե
կը քաժնուին) ո՛հ կարծած փողոցին դուռը զարնուեցաւ:

ԱԼԻՍ.— (Յանկարծ ոտքի ելլալով ու պատշաճանեմ
դուռն անցելով՝ սարսափած) Ո՛հ, ամուսինս է, այս
իրիկուն ի՞նչ կայ որ կանուխ կը վերադառնայ. արդեօք
հիւանդացած է թէ բան մը լսած է:

ՏԻՐԱՆ.— (Մեկուսի) Բայց ամէն պարագային գէշ
ընդմիջում մըն է, և ճիշտ ալ հոգեբանական վայրկեա-
նին. (քարձր) ո՛հ, իրա՞ւ ձեր ամուսինն է, տիկին, հիմա
ի՞նչ պիտի ընենք ուրեմն:

ԱԼԻՍ.— (Այլայլած) Ո՛հ, փախէ՛ք, շուտ փախ-
էք. ձեզի հոս չի տեսնայ, սարսափելի նախանձոտ է.
հաւատացէք երկուքնիս ալ կը սպաննէ եթէ միասին
գտնայ հոս:

ՏԻՐԱՆ.— (Դողդողալով) Ո՛հ, ես կը վախնամ այն
ատեն. իմ բանաստեղծի փափուկ սիրտս և զգայուն
հոգիս կը սոսկան մահէն, թէեւ մենք մեր ոտանաւոր-
ներուն մ'ջ օրը հարիւր անգամ պարապ տեղը կը մեռ-
նինք... Ո՛հ տիկին, գոնէ տեղ մը ցուցունէք որ գլուխս
խօթէի ու տկար մարմինս զոհ չերթար նախանձոտ
ամուսնի մը բազուկին հուժկու հարուածներուն:

ԱԼԻՍ.— Բայց ո՞ւր պիտի պահեմ ես քեզի, Գլխուղ-
ձարը նայէ տիրա՛ն: Ո՛հ Աստուած իմ, գլուխս կը
դառնայ, աչքերս կը խաւարին, ծունկերս կը դողան.
առաջին անգամն է որ ամուսինս խաբելու փորձ մը
կ'ընեմ, ահա ձախողութիւն, անպատուութիւն, գայ-
թաղկութիւն: (Առաջաց կ'իջնայ գանաքիին վրայ):

ՏԻՐԱՆ.— (Մեկուսի) Ծօ՛ այս ի՞նչ պէլայի մէջ
մտանք: (պոռալով) Տիկին Ալի՛ս, տիկին Ալի՛ս, Աստ-
տուա՛ծ իմ, անո՞ր մի նայիմ, ինձի՞ մի: Տիկին Ալի՛ս,
անուշս, ազւո՞րս, սրտահատորս, արթնթցի՛ր, ելի՛ր,

աչքերդ բաց, ճար մը մտածենք: (դեմքը կը շոյե) Ե՛լ, աղւորս Ե՛լ: (պատռահանիկն կը նայի) Ո՛հ, տակաւին դրան առջեւ կը սպասէ կոր: Աս մեծ բարերաղտու թիւն մըն է որ ծառաները քնացեր են, ու իրենց տիրոջ գալը չեն լսեր. Ե՛լ տիկին Ալիս, Ե՛լ:

ԱԼԻՍ. — (Աչքերը կը քսնայ՝ շարագին) Ո՛հ, ներէ ինձ ամուսինս:

ՏԻՐԱՆ. — Մի՛ վախնար Ալի՛ս, ես սիրահարդ եմ. (այտերը կը շոյե) ամուսինդ տակաւին դրան առջեւ կը սպասէ կոր, կերեւի թէ ձեր ծառաները խուլ են, և չեն լսեր. հիմա ո՛ւր պիտի պահուըտիմ, տիկին, գաղտուկ տեղ մը չէ՞ք գիտեր կոր ձեր տան մէջ:

ԱԼԻՍ. — (Հառաչելով) Ո՛չ գաղտուկ տեղ չկայ. ուր որ պահուիս ամուսինս կրնայ քեզ գտնալ, ո՛հ, տես, մտիկ ըրէ՛ ինչպէս բարկացած դուռը կը զարնէ կոր, հիմա ծառաներ ինչպէս որ է պիտի արթննան: Շուտ փախիր Աստուածդ սիրես փախի՛ր, կորսուէ՛ այս տեղէն:

(Տիրան շուարած կը վազվզե սենեակին մէջ, քանի մը տեղեր պահուըտելու սպասողիւն փորձեր կ'ընէ:)

ՏԻՐԱՆ. — Բայց ո՛ւր պահուիմ, ահա դուռը բացուեցաւ կուգայ կոր: Ո՛վ կոյս Մարիամ Աստուածածին խելք մը սովորեցուր ինծի, խելք մը, խելք մը, չէ նէ գործերնիս եաման է: (սենակին մէջտեղը կեցած ու մատը ձակ՝ սինկած պահ մը կը մտածե) Ո՛հ այնքան յուզուած եմ որ, միտքս բանի մը վրայ չեմ կրնար կոր կեդրոնացնել:

ԱԼԻՍ. — (Սարսափած) Տիրա՛ն, խնդրեմ, փախիր. ահա կուգայ կոր, չե՞ս լսեր սանդուխներէն բարձրացող ոտնաձայները:

ՏԻՐԱՆ. — (Պատռահանիկն վազելով) Ո՛հ, չըլլար, շատ

բարձր է մէկ կողմս կը խախտենք, ատիկա տփոց ուտելէն աւելի գէշ է: Բայց աղւորիկ Աստուածս, ասոր մէկ ճարը չկա՞յ (դարձեալ մասը նակսին վրայ կը դնէ) ո՛հ, ո՛հ, ճար չկայ, պիտի մեռնի՞մ, հէ՛մ ալ ծեծի տակ պիտի մեռնի՞մ: (Ձեռքը կուրծքին երկինք տանելով) է՛հ, մնաք բարո՛վ Արեւ և Լուսին... Հեշտանք և հմայք ոհ, քաղցրը կուսին... Ո՛վ սէր և ժպիտ, համբոյր մերկ ուսին, ծնորք և անուրջք, երազներս սին, Մոխի՛ր, փլատակ, մարդիկ կը մսի՛ն: Հա՛, էվրէքա՛, մոխիր ըսինէ միտքս բան մը եկաւ. արդէն մեծ գաղափարները այսպիսի նեղ վայրկեաններու մէջ կը ծնին (Աշխիսն դառնալով) Ալի՛ս դուն շուտ ննջաս ենեակդ գնա՛, հանուէ և պառկէ՛ տեղդ:

Ա.Լ.Ի.Ս. — Արդէն հանուած եմ, գիշերանոց մը կ'անցնեմ վրաս, բայց ի՞նչ պիտի ընես:

ՏԻՐԱՆ. — Դուն գնա՛ բացատրելու ժամանակ չկայ, միայն թէ հանգիստ քնացիր: Ես թէ՛ ինծի և թէ քու պատիւդ պիտի ազատեմ:

Ա.Լ.Ի.Ս. — Ուրեմն յաջողութիւն, գիշեր բարի, մնաք բարո՛վ:

ՏԻՐԱՆ. — Պաշիկ մը որ ուժ առնեմ (կը գրկէ ու կը համբուրէ) օ՛հ, երթաք բարով:

(Երբ տիկին Աշխ կ'ելլէ, Տիրան խկոյն գետնէն գորգը կը քաշէ ու շուրջարի պէս կոնակիին կ'ստնէ, կրակարանէն ալ քուղիքով մը քիչ մը մոխիր կ'ստնէ ու շոյսը մարեղէն ետք դրան առջեւ դարանակաւ կը սպասէ:)

ՏԻՐԱՆ. — Հիմա ասանկ հի՛շ չեմ վախնար. ասիկա աչքին նետելուս պէս, անիկա մինչեւ որ ինքզինքը գտնայ, ես արդէն փողոցի անդիլի ծայրը դարձած եմ: Այսպէսով փոխանակ պատուոյ գող մը ըլլալու և ծեծ ուտելու, անծանօթ գող մը կ'ըլլամ և թէ ինքզինքս կ'ազատեմ. բայց քաջութիւն ահա մարդուկը եկաւ:

ՏԵՍԻԼ Է.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. ՊԱՂՏԻԿ. ՍՈՒՐԲԻԿ. ԱԼԻՍ.

(Կոռնելիոս աղա սենեակ մտած չի մտած յանկարծ աչքերը բռնելով սրտանդիկ աղաղակ մը կ'արձակէ ու այս խառնաշփոթութենէն օգտւելով Տիրան կը փախչի.)

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Վա՛յ աչքս, վա՛յ, վա՛յ աչքս. ի՞նչ է սատանա՞յ է, օլան ո՞ւր էք Պաղտի՛կ, Սուրբի՛կ, քա կնի՛կ, ի՞նչ խալթ կ'ընէք կոր. հասէ՛ք, հասէ՛ք, գող կայ հասէ՛ք, Պաղտի՛կ, Սուրբի՛կ աչքերս, վա՛յ աչքերս:

(Պաղտիկ Սուրբիկ շուարած հանուած վիճակի մէջ ետեւէ ետեւ կը մտնան ներս):

ՊԱՂՏԻԿ. — (Օղիւն մէջ ձօնելով ձեռքի գոկիւր՝ որ մէ լուր չունի) հրամայեցէ՛ք տէր իմ:

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ձեռքի անոթը առաջ երկարելով) Ի՞նչ կայ տէր իմ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Էօլիւշիդ քէօրը կա՛յ. օլան սըւոնց խըբաֆէթին նայեցէ՛ք... վարտիկ, շապիկ, մէկ սենեակէն կ'ելլան. վերը գողերը թալլաժիչ կ'ընեն խապար չեն:

ԱԼԻՍ. — (Գիշերազգեստով ներս մտնելով) Ի՞նչ է աս ի՞նչ աղժուկ է:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Ի՞նչ գիտնամ, աղէկ որ եկայ, վա՛յ աչքս, հէլէ սվոնց հիյէթը նայեցէ՛ք. (Պաղտիկին գոկիւր տեսնելով) ծօ՛ւան ի՞նչ է ձեռքինդ:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Շուարած ձեռքին նայելով) Հիչ, հիչ, էֆէնտի աճա... աճապարանքիս մէջը, պատէն դաշոյնը առնելու տեղը ասիկա առեր եմ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Փո՛ւ խըբաֆէթնիդ, անպիտաններ, օլան չի գայի նէ, սուներ տեղէն տանէին խապար չէին... վա՛յ սայխըսըղներ վա՛յ, վա՛յ աչքերս վա՛յ...:

ՎԱՐԱԳՈՅՐ

Բ. ԱՐԱՐ

(Տեսարանը կը ներկայացնէ Կոռնելիոս աղայի
սան միեւնոյն սալօնը միեւնոյն կարասիներով բացի
գորգէն եւ կրակարանէն: Վարագոյրը բացուելուն
Սուրբիկ իր սիրոյ ձեռքէն բռնած, կոյր մը առաջնոր-
դելու պէս, կամաց փայլերով զայն կը բերէ սենեակ:
Պաղտիկ ետեւէն անձայն կը մտնէ ու կամիք մը կը
նետէ Սուրբիկին գիտիմ: Սուրբիկ բարկացած՝ աչքերովը
կը վրձնէ աներեւ խոհարարը, Բայց Պաղտիկ սիրահար
բանաստեղծի մը պէս ծռնկի եկած սենեակին մէջ օդա-
յին համբոյրներ կը նետէ իր տաշտէնէն որ սակայն
առանց աւելի ուշադրութիւն ընելու կ'առաջնորդէ իր
տէրը մինչեւ տեսարանին խորը գնդադ զանաքին:)

ՏԵՍԻԼ Ա.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . ՊԱՂՏԻԿ . ՍՈՒՐԲԻԿ .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . (Զեռքի գաւազանով զանաքէին հա-
սած ըղաղը ստուգելով) Օ՛ր աղջիկս . հոգիս շատ նեղանար
կոր, սանկ պատուհանին առջեւ քիչ մը հալա առնեմ:

ՍՈՒՐԲԻԿ . — Ուրիշ հրաման մը ունի՞ք էֆէնտի:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Ո՛չ միայն սա թապախաս բեր
սիկառա մը վառեմ:

ՍՈՒՐԲԻԿ . — (Պրօյին վրայէն ծխասուփը բերելով)
հրամմեցէ՛ք տէր իմ:

(Կոռնելիոս կոյրի պէս ձեռքը սխալ կողմ կ'եր-
կարէ:)

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Մեկուսի) Վա՛խ . վա՛խ . խեղճ մարդուն աչքերը հիշ չեն տեսնար կոր . (բարձր) ուրիշ հրաման ունի՞ք էֆէնտի :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Լուցկի մըն ալ տո՛ւր սա սիկառաս վառեմ (Սուրբիկ սիկարը կը վառե) հիմա կրնաս երթալ :

ՊԱՂՏԻԿ. — (Որ տակաւին սենեակին մեջքէն կ'ըստասի ծնկաջոֆ՝ ցած) Այո՛ հիմա կրնանք երթալ :

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Ետին դառնալով , ցած) Հայտէ՛ գնա՛ աներես . Ա՛լ չափը անցուցիր , ուր որ երթամ ետեւէս կուգաս . անցեալ օր քիչ մնաց գլուխս փորձանք պիտի փաթթէիր :

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սուրբիկին ոտքերուն փաթթուելով) Անանկ է նէ կեցի՛ր աս անգամ ոտքերսւղ փաթթուիմ տէ , գլուխդ պէլայի չի մտնայ (միասին կը մեկնեն) :

ՏԵՍԻԼ Բ.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Ո՛հ որքան կը տառապի հոգիս . բայց պէտք է զսպել բարկութիւնս ու բան մը յայտնի չընել մինչեւ որ այս խորհրդաւոր գաղտնիքին պարագաները հասկնամ : Աւանակները կը կարծեն թէ ես իրաւցնէ կուր եմ և իրենց ըրածները չեմ տեսնար : Մինչդեռ իմ աչքերս առաջուրնէ աւելի ճիւղալը կը տեսնան . Սա ինտոր քի եկեղեցիին շամտանները մոխիրով կը փայլեցնեն , անանկ ալ այդ աղէտալի օրէն ի վեր աչքերս փարըլ փարըլ կը փայլին ու լոյսերը աւելցան : Է՛հ , ամէն ձախողութեան մէջ խեղ մը կայ , կ'ըսեն նէ աս է . աղէկ որ ան իրիկուն Երանոս աղան

հիւանդացած էր ու սովորականէն շատ կանուխ տուն վերադարձայ. փողոցին մէջ մէյ մըն ալ ի՞նչ տեսնամ, աս օտային մէջ լոյս կը վառի. մութլախ տան մէջ հիւր կայ կ'ըսեմ ինքնիրենս, ու մէյ մէն ալ ինծի անանկ կուգայ քի դուռը զարկած ատենս բէրտէին արալըխէն կնոջս հետ Տիրանին շուքը կը տեսնամ. բայց երբ վեր կ'ելլեմ խնդիրը բոլորովին կը փոխուի. նախ կինս գիշերանոցով անկողինէն կ'ելլայ, յետոյ Տիրան կարծածս գող մըն է որ խալին առնելուն պէս կը փախչի աչքիս ալ կրակի պէս մոխիրը նետելէ ետքը:

«Աճապա սխալ տեսած էի, չէնէ ինծի աս խաղը կը խաղային. եթէ տան մէջինը իրաւամբ գող էր, ի՞նչ յանդգնութեամբ սենեակին լոյսը կը վառէր ու կը գործէր, մինչ քովի սենեակին մէջ կինս մշիկ մշիկ կը քնանար. յետոյ ի՞նչ էր այդ գողին քովը երեւցող ստուերը որ կնոջս նմանցուցած էի: Վերջապէս աս գործը ինծի շիւփէլի երեւցած էր. մութլախ ասոր տակը բան մը կար, միտքս պոլլանիչ եղած էր, ու այս գաղտնիքին խորը թափանցելու համար ես ալ ուզեցի անոնց խաղ մը խաղալ ու յանցաւորները մէջտեղ հանել. Այո՛ այս միջոցէն պատ ուրիշ ճար չկայ: Հիմա սուտէն պախար քէօր եղած եմ. է՛յ ինծի կուռնելիոս աղա կ'ըսեն ես անանկ դիւրութեամբ մոխիր չեմ կլլեր. մեր խըմպըլ տօքթորն ալ հաւատացուցինք պախար քէօր ըլլալուն մասին ու հիմա քուսուի նստած ավճըի պէս տուգախներս լարած կ'սպասեմ կոր թիլքիներուն բռնուիլը:

«Անոնց ներսիդին դուրս հանելու համար, ասկէ զատ ուրիշ ճար չկայ. կարծելով քի ես չեմ տեսնար կոր, անոնք օր մը չէ օր մը իրենց ֆօյան դուրս պիտի տան, ինտոր քի սա եռամուրճախ սպասուհիին հետ խո-

հարարը հէմէն տուին նէ... (ժողովուրդին) տեսա՞ք
 եա իշտէ կատուն քէօրնանէ մուկերը ինտո՞ր մէջտեղ
 կ'ելլեն. է՛հ նէ իսէ առնելիքնիս ըլլայ, վերջէն խըն-
 դացողը աղէկ կը խնդայ. հիմա սա Տիրանն ալ գար տէ
 կնոջս հետ իրենց ֆօյան մէջտեղ հանէին, խընանէթը
 տասը օրէ ի վեր մէջտեղ չելաւ, կ'երեւի թէ ատ գի-
 շեր շատ վախցեր է. թերեւս այսօր ուրբաթի դադարէն
 օգտուելով հիւանդտեսի գայ. եկածին պէս անմիջապէս
 կնոջս հետ ունեցած յարաբերութիւնները մօտէն պիտի
 ուսումնասիրեմ. եթէ անմեղ են, քանի մը օրէն կը
 բժշկուիմ ու խանութս կ'իջնամ, և աս 15 օրուան
 բանտարկութենէս սա օգուտը կ'ունենամ քի՛ գոնէ
 կնոջս հաւատարմութեանը մասին ապահովուած կ'ըլլամ:
 Իսկ եթէ խնդիրը երեւակայածիս պէս պարզուի, այն
 ատեն այդ գիւտս աւելի կ'արժէ բանտարկութիւնս...
 ինչ և իցէ հիմա այլեւս լռենք, ահա մէկը կուգայ
 կոր...

ՏԵՍԻԼ Գ.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. ՍՈՒՐԲԻԿ. ՊԱՂՏԻԿ

(Սուրբիկ ձեռքը շարով մը ներս կը մտնէ ու կ'ըս-
 քիսի պօռն վրայ գտնուող վագօնէրուն եւ այլնի փոշին
 առնել: Զբաղման միջոցին, Պաղսիկ զգոյշ եւ ծիծաղելի
 ֆաղէրով կամաց կամաց մը կը մտնէ ու կը սկսի Սուր-
 բիկի հետ սիրաբանել որո՞ւ միջոցին գաւաթ մը գըշտու-
 րով ձայն կը հանեն:))

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— (մեկնուսի) Վա՛յ Պաղսիկ. դուն
 ալ ասոնք ինծի պիտի խաղայի՞ր, է՛հ առնելիքդ ըլլայ
 սրիկայ. (բարձր՝ զանոնք վախցնելու ու փախցնելու
 նպատակաւ) քի՞մ տիր օրատա:

ՍՈՒՐԲԻԿ . ՊԱՂՏԻԿ . - (Միաբերան) Ես եմ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Քանի՞ հոգի կայ այդտեղ :

ՍՈՒՐԲԻԿ ՊԱՂՏԻԿ . — (Միաբերան) Մէկ հոգի :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Օղա՛ն աս պիւթիւն ճէճապները
բազմաձայն կուգան կոր այստեղ . դուն ո՞վ ես հէմ-
շէրի՛ :

ՍՈՒՐԲԻԿ ՊԱՂՏԻԿ . — (Միաբերան) Պաղտիկ ,

Սուրբիկ . Սուրբիկ Պաղտիկ :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Հը՛ . Պաղտիկը հոն է մի՛ :

ՊԱՂՏԻԿ . — (Շուարած) Ո՛չ հոս չ . . .

ՍՈՒՐԲԻԿ . — (Պաղտիկին բերանը գոցելով) . . . Չէ՛ :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Դուն ի՞նչ կ'ընես հոն :

ՍՈՒՐԲԻԿ . — Սեղանին փռին կ'առնեմ կոր :

ՊԱՂՏԻԿ . — (Շուարած) Սուրբիկը համբուրեմ կոր :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — (Բարկացած) Քա՛ աղջիկ , հիմա
քովդ գամ նէ , աս տէյնէկովս խապուրդա քէժիյիներդ
կը կոտրեմ հա . հոս քովդ Պաղտիկին ձայնը կայ , ո՛ւր
է Պաղտիկը :

ՍՈՒՐԲԻԿ . — Վարը փայտ կը կոտրէ կոր :

ՊԱՂՏԻԿ . — (Շուարած) Այո՛ էֆէնտի վարը փայտ
կը կոտրեմ կոր :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Ո՞վ , ծօ , հի հա չըլտըրմիշ պիտի
ըլլամ . աս հաստ ձայնը Պաղտիկինը չէ՞ր :

ՊԱՂՏԻԿ . — (Շուարած) Ո՛չ իմս չէ՛ :

ՍՈՒՐԲԻԿ . — (Պաղտիկին բերանը գոցելով՝ ցած) Մի՛
խօսիր ապո՛ւշ . (քարձր) ո՛չ իմ ձայնս է , հարբուխ
եղեր եմ , ձայնս հաստ կ'ելլէ կոր :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — (Բարկացած) Հայտէ տէ՛ֆ եղիր
սենեակէն անպիտան աղջիկ . (մեկոռսի) պարէմ ըրած
քէփազէութիւններդ աչքերս չի տեսնան :

ՊԱՂՏԻԿ . — (Ցած՝ Սուրբիկին) Հիմակ ինտո՞ր պիտի
երթանք :

ՍՈՒՐԲԻԿ. — (Յաժ՝ Պաղտիկիսն) Ինտո՛ր եկար նէ
անանկ. ինչո՛ւ եկար ետեւէս ապո՛ւշ. տան մէջ ո՛ւր
երթամ նէ ետեւէս ֆրրըլ ֆրրըլ տօլաշմիշ կ'ընես.
վերցուր մէկ ոտքդ. (իմին աշ կը վերցնէ մեկ հասը իրա-
րու մեջքին քունած՝ եղաշու ասեմ):

ՊԱՂՏԻԿ. — (Յաժ) Վա՛յ սատանորդի, օլան աս
թէրթիպը իմ հիշ խելքս չէր, լուսահողի Սեղբոս ամու-
նայիս մէկ խօսքը կայ քի, ճիշտ հոս տեղն է յիշելու,
«օլան էյոր սատանայութիւնը աշխարքիս վրայէն վեր-
նայ նէ կիները պիրէպիր են իճատ ընելու համար.»
կ'ըսէր, օլան թա՛մ ըսածին պէս է եղեր... լուսերուն
մէջ պառկի Օղորմած հոգին:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Ան ի՞նչ կ'ըլաս կոր Սուրբի՛կ:
(Սուրբիկ եւ Պաղտիկ սենեակիս կեդրոնը կը կայնին):
ՍՈՒՐԲԻԿ. Էֆէնտի, գետնէն ասեղ մը մտաւ
ոտքիս տէ չեմ կրնար կոր քալել:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Յաժ) Վա՛յ խերդ անիծեմ աղջի՛կ.
օլա՛ն ապո-խաթ պիտի ըլլայ եղեր ապուխադ. տէ՛,
տէ ասանկ եավրուն մի՛ սիրեր. (կը համբռնէ) հայտէ
չէքէրս, փախչի՛նք սակէ ծերուկը չի կատղեցուցած:

(Կը համբռնորոն զարձեայ. լեզունին դուրս հանե-
լով կը ծաղրեն իրենց կոյր տերը ու մեկնելու ասեմ աշ
ջեմ մոռնար քրտնասնին ֆիքերնին ծայրը դնելով ձեռ-
քովնին խեղճ մարդը հովահարելը):

ՏԵՍԻԼ Դ.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ առանձին

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Հէլէ սա խայտառակներուն նայե-
ցէք, հիշ մարդու անդ դրած չունին ինծի. է՛հ հայտէ
առնելիքնիդ ըլլա՛յ. նէ իսէ աղօթեցէք Աստուծոյ քի՛

ինքզինքս պախար քէօր կը ձեւացնեմ կոր տէ, ձեր ըրածները չտեսնալու զարնեմ կոր, չէնէ սա փայտը երկուքնուդ ալ կռնակին վրայ կը կոտորէի. (Ժողովուրդին) իշտէ ասանկ է աշխարքը՝ գայլը ծերանայնէ շուներու էյլէնճէ կ'ըլլայ. նէ՛ ի. է կուռնելիոս աղա պիր ազ տահա տիշրնի սը՛գ. մինչեւ որ սա կասկածը փարատեմ ամէն բանի համակերպելու է. այո՛, գէշ է կոյր ըլլալը ամա, դիմացինին սիրտը կարդալու համար պիրէ պիր չարէ է եղեր:

ՏԵՍԻԼ Ե.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. ԱԼԻՍ

ԱԼԻՍ. — (Ներս մտնելով) Միւսիւ Տիրանը տահա երէկ իմացեր է գողութեան դէպքը ու այսօր որպիսութիւնդ հարցնելու եկած է:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկոռսի) Օ՛խ, օ՛խ. Ալլահ շիւքիւր. վճռական վայրկեանը մօտենայ կոր. եա հէրօ, եա մէրօ. ես ալ պիտի ազստիմ աս վիճակէն. (բարձր) է՛յ ո՛ւր է վա՛րն է:

ԱԼԻՍ. — Այո՛ վարն է:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Է՛յ ըսէ՛ թող հրամայէ վեր. կը սպասեմ կոր զինքը:

ՏԵՍԻԼ Զ.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. ՏԻՐԱՆ. ԱԼԻՍ. ՍՈՒՐԲԻԿ.

ՏԻՐԱՆ. — Բարիլո՛յս, ո՛հ անցած ըլլայ կուռնելիոս աղա՛. այս ի՛նչ ցաւալի վիճակ. հաւատացէ՛ք չէք կրնար երեւակայել յուզմանս ահագնութիւնը երբ իմացայ ձեր գլխուն պատահած դէպքը. անպիտան

մարդը ո՛չ միայն բաւականացած է գորգը տանելով, այլ ձեզի ալ այս վիճակին ենթարկած է, արդարեւ ցաւալի բան է:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Այո՛, ցաւալի և սարսափելի՛. գոնէ ինչքիս կը բռնանայ, կեանքիս խնայէր, անպիտան մարդը ափ մը մոխիրը աչքերուս մէջ անանկ մը սավուրմիչ ըրաւ քի աչքերս կուրցան, հի՛շ բան չեմ կրնար կոր տեսնալ. օտային մէջը հիմա խաբլան մը մտնայ նէ խապար չեմ:

ՏԻՐԱՆ. — Վա՛խ, վա՛խ, բայց կը կարծէ՞ք թէ ազնուաշուք տիար, այդ անպիտան գողը ձեզ թշնամութեան համար ըրած է այդ զգուելի արարքը:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Ո՛չ չեմ կարծեր, որովհետեւ ես աս տարիքը եկեր եմ, տահա մըջիւնի վրայ կոխած մարդ չեմ, ուրկէ՞ ինծի թշնամի պիտի ըլլայ, կ'երեւի թէ ձեռքէս ազատ համարձակ պրծելու համար ատկէ զատ ուրիշ ճար չի գտաւ:

ԱԼԻՍ. — Այո՛, ես էրկանս հետ համամիտ եմ այդ կէտին շուրջ ու շատ հաւանական կը գտնեմ որ գողը իր օձիքը ազատելու համար այդ միջոցին դիմեց:

ՏԻՐԱՆ. — Ուրեմն հիմա բնաւ չէ՞ք տեսնար կոր կուռնելիոս աղա:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Ո՛չ երբէք. կարծես թէ սե վարագոյր մը իջած է աչքերուս առջեւ:

ՏԻՐԱՆ. — Բայց աչքերդ բաց են ու տեսնալու տպաւորութիւնը թողուն կոր մարդուն վրայ. (Վեկոռսի) անանկ որ միսերս փուշ փուշ կ'ըլլան կոր:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Այո, այդպէս է. այս հիւանթեան բժիշկը թօհաֆ անուն մը կուտայ կոր եա, մեր գիտցածը շիտկէ շիտակ պախար քէօր եղած եմ. եանիա կը նայիմ բայց չեմ տեսնար կոր:

ՏԻՐԱՆ — Արդարեւ չատ ցաւալի է. բուժուելու յոյս ալ չկայ. կուռնելիոս աղա:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ — Էհ, նայինք Աստուած մեծ է. տօթորը յոյսդ մի՛ կտրեր, օր մը կը բացուի կ'ըսէ կոր. (Մեկուսի) պէլքի թէրս կը կոխես տէ հիմակ ալ կը բժշկուիմ:

ԱԼԻՍ — Այո՛ ես ալ այն յոյսը ունիմ թէ՛ ամուսնոյս այդ վարագոյր քսածը տեսակ մը մարախուղ է, որ կամաց կամաց պիտի փարատի:

ՏԻՐԱՆ — Այո՛, գերազնիւ տիկին. իմ խոնարհ կարծիքս ալ այդպէս է ու բոլոր սրտովս կը մօղթեմ որ ի մօտոյ կատարելապէս կը բուժուի. (Կուռնելիոսին դառնալով) ուրեմն առայժմ բնաւ չէ՞ք տեսնար կոր կուռնելիոս աղա:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ — Ո՛չ հիչ չեմ տեսնար կոր:

ՏԻՐԱՆ — Այսինքն գոնէ իմ շուքս ալ չէ՞ք տեսնար կոր, հիմա նստած եմ թէ կայնած եմ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ — (Ժպտելով) Ո՛հ, ատիկա գիտնալը դիւրին է, բայց ո՛չ թէ տեսնելով, այլ կռահելով. ձայնէդ անանկ կը հասկնամ որ դիմացս ոտքի վրայ ես. բայց եթէ ձայնդ չի հանէիր ու օտան կողոպտէիր տանէիր լուր չի պիտի ունենայի:

ՏԻՐԱՆ — (Ցած) Օ՛խ, ի՜նչ աղէկ. (Աղիսին) գլուխդ ծռէ՛, սիրելիս, անանկ է նէ քիչ մը պաչիկ առնեմ...

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ — (Մեկուսի) Օ՛խ օխ, հա՛ պրավօ՛ կէցէք նայինք բանտօմինան պաշլայէ կոր, հէմ ալ թամ գուշակածիս պէս. (բարձր) բայց խնդրեմ ինչո՞ւ ոտքի վրայ մնացիր նստիր՛, նայինք, սանկ քիչ մը լուրեր տուր: Նայինք դուրսը ի՜նչ կ'անցնի, դառնայ կոր. կոյր ըլլալը ամմա գէշ է եղեր, մարդ խաղէթա պիլէ չի կրնար կոր կարդալ:

ՏԻՐԱՆ. — (Կը նստի Կոռնելիոս սղայի աջ կողմը զտնուող թիկնաթոռներուն միոյն վրայ, ճիկին Աշխսին խոյ, ու այս վերջինին պաշիկ մը առնելով,) Էֆէնտիմ գործերը աղէկ կ'ընթանան կոր :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկոռսի) Հէլպէթ . . . ասանկ քէօր աժուսին գտնաս նէ աղէկ կ'ընթանայ ամա, սպասէ' . . . (քարձր) Սա մեր գործէն ի՞նչ լուր. արդեօք գողը բռներ ե՞ն. խաղէթաները ի՞նչ գրեն կոր :

ՏԻՐԱՆ. — Ո՛չ տակաւին չէ բռնուած (Աշխսին համբոյր մըն աչ առնելով) բայց ոստիկանութիւնը փութոյ պնդութեամբ գործը կը հետապնդէ կոր :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկոռսի) Դուն ալ փութոյ պընդութեամբ գործը կը հետապնդես կոր ամա . . . Աստուած համբերութիւն կուտայ կոր ինծի. (քարձր) է՛հ, քաղաքականութիւնը ի՞նչ հավայի վրայ է :

ՏԻՐԱՆ. — (Ձեռքը պսցնելով Աշխսի կուրծքին վրայ) Էֆէնտիմ, օրթալըխը սիւտի լիման է . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկոռսի) Համբերէ՛ ճանաւա՛ր համբերէ . . . (քարձր) Օ՛խ փառք քեզ տէր Աստուած. էյ գործերը ինտո՞ր են :

ՏԻՐԱՆ. — (Աշխսը գրկած այտերը համբուրելով) Էֆէնտիմ աս առալըխ գործերը պալ խայմախի պէս անուշ են :

(Այս միջոցին սպասուհին՝ ձեռքը լիփօրի արսիկով ներս կը մտնէ, ու զանոնք այդ վիճակին մէջ տեսնելով կը կարմրի: Երկու սիրահարները յանկարծ իրարմէ կը քաժնուին:)

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկոռսի) Աֆէրիմ աղջիկս, իթ՝ օլալը պիր ալ ալլատըն. Ալլահ շիւքի՛ւր. ասանկ երթար նէ, այս քէփաղէութեան ետքը չի պիտի գար :

ՏԻՐԱՆ. — (Լիփօրի գաւաթը առնելով) Է՛հ անցած

ըլլայ, Կուռնելիոս աղա, Աստուած մէյ մըն ալ ասանկ
ահաելի փորձանք չի ցուցնէ...

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Ամէն...

ՏԻՐԱՆ.— (Գաւաթը օղին վեցնելով) Մաղ-
թենք որ ձեր աչքերուն լոյսը դարձեալ բացուին ու
առաջուընէ աւելի պայծառ տեսնան:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Ամէն (վեկուռսի) հիմա պիտի տես-
նաս թէ Աստուած ինտո՞ր ձայնդ պիտի իմանայ:

ՏԻՐԱՆ.— Իշալլահ գողն ալ մօտ ատենէն կը ձեր-
բակալուի ու իր արժանի պատիժը կը գտնայ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Ամէն, ամէն:

ՏԻՐԱՆ.— Ձեր կենացը... (կը խմէ ու սփսիւն քա-
ղաքաւարուքեանք կը հրէ):

ԱԼԻՍ.— Խնդրեմ անուշէն ալ առէ՛ք, միւսիւ Տիրան:

ՏԻՐԱՆ.— (Խոնարհելով) Ո՛հ, շատ ազնիւ էք, տի-
կին (դգալ վը կ'առնէ. սպասուհին կ'ելլէ):

ՏԵՍԻԼ Է.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. ԱԼԻՍ. ՏԻՐԱՆ. վերջին ՍՈՒՐԲԻԿ. ՊԱՂՏԻԿ.

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Անո՛ւշ ըլլայ միւսի Տիրան (վե-
կուռսի) այսինքն հիմա ուտելիք տաւախդ:

ՏԻՐԱՆ.— (Լիխալը հստքուրելով) Մէ՛րսի. որչա՛փ
քաղցր է եղեր. ես ասանկ քաղցրեղէնները շատ կը
սիրեմ. կը ներէք հաժարձակութեանս, արդեօք տո՞ւնը
կը պատրաստէք թէ դուրսէն կը գնէք...

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Ինչո՞ւ հարցուցիր որ:

ՏԻՐԱՆ.— Այսինքն շատ սքանչելի բան մը եղած
է...

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Մեր խոհարարը կ'եփէ. (վեկուռսի)
իշալլա ներսիդիտ զըխըմ կը կտրի:

ՏԻՐԱՆ.— Ուրեմն ձեր խոհարարը վարպետ մէկը
ըլլալու, է ասանկ հրաշալիքներ կարենալ գիտնալու
համար:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Էհ անանկ գործեր քիչ շատ ձեռ-
քէն կուգան. (ւեկուսի) հայվանը մարդ չէ քի՛ էլ
պիր ըլլայինք տէ քեզի փառաւոր տփոց մը քաշէինք
հիմա:

ԱԼԻՍ.— Եթէ շատ սիրած էք յիսիւ Տիրան, ձեզի
այդ քաղցրաւէնիէն մասնաւորապէս պատրաստել տամ
ու տունը ղրկեմ...

ՏԻՐԱՆ.— (Աշխիսն ձեռքը համբռնելով) Ո՛հ շատ
ազնիւ էք տիկին, հարցնելուս պատճառը այսինքն
սիրելէ աւելի հետաքրքրութիւն մըն է իր պատրաս-
տութեան եղանակը գիտնալու մասին... (վերսիս կը
համբռնուի):

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— (Մեկուսի) Համբուրէ՛, համ-
բուրէ՛ նայինք... էյոր բոլոր այդ համբոյրներդ քիթէդ,
բերնէդ չի բերեմ նէ ինծի կուռնելիոս չըսեն (բարձր)
էֆէնտիմ չեվիրմե պատրաստելը բաւական դժուար ար-
հեստ մըն է... ամէնէն առաջ, շաքարին, շօքօլային,
վանիլիային, խարանֆիլին պէրդամութին չափերը լաւ
գիտնալու է. (ւեկուսի) ինտոր քի ես չափդ հիմա քեզի
լաւ մը պիտի գիտցնէմ նէ:

ՏԻՐԱՆ.— Այո՛, այդ մասին տարակոյս չի կայ,
ազնուաշուք տիար...

ԱԼԻՍ.— Արդէն չէվիրմէյին յաջողելուն միակ
գաղտնիքը, բաղկացուցիչ տարրերուն հաւասար բա-
ժաման մէջ կը կայանայ. սանթիմ մը ո՛չ աւելի, ո՛չ
ալ պակաս ըլլալու է:

ՏԻՐԱՆ.— Ո՛հ, շատ ճիշտ է ազնուափայլ տիկին.
(ձախ այսը համբռնելով) այո, ո՛չ աւելի, (աջ այսը
համբռնելով) ո՛չ ալ պակաս:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Այսինքն այդ նիւթերուն որակը
և քանակը լաւ չափելու է (ցած) ինտոր քի հիմա սա
գաւազանը կռնակիդ վրայ պիտի չափեմ նէ :

ՏԻՐԱՆ . — Ո՛հ այդ մասին կասկած չկայ ազնուա-
շուք տիար :

ԱԼԻՍ . — Եփելու խնդիրն ալ բաւական նուրբ է .
կրակին ջերմութիւնը ո՛չ շատ աւելի , ո՛չ ալ նուազ
քիչ ըլլալու է . . .

ՏԻՐԱՆ . — Ո՛հ , այո , գերազնիւ տիկին :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Մէկ ալ չի մոռնամ ըսելու թէ՛
խըվամը եկածին պէս կրակին վրայէն վերցնելու է . . .
(Մեկոռսի) ինտոր քի հիմա խըվամը եկածին պէս քեզի
աղւոր տայեախ մը պիտի քաշեմ նէ . . .

ՏԻՐԱՆ . — Ո՛հ այո , իրաւունք ունիք . գերա . . .
գերա . . . (շուարած) գերապայծա՛ռ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — (Մեկոռսի) Տո՛ւր պագալըմ , կնիկը
ձեռքէս առաւ , հիմակ ալ ինծի գերապայծառ կ'ընէ
կոր . է՛է՛է . . . նէ իսէ համբերենք նայինք . . .

ՏԻՐԱՆ . — Էֆէնտիմ ըսելիքս սա է որ՛ խոհարար
ըսածիդ ձեռքէն ասանկ բաներ քիչ շատ գալու են .
եթէ ես ալ օր մը քովս խոհարար առնելու բախտաւո-
րութիւնը ունենամ , իրմէ երկու բան պիտի պահանջեմ .
մէյ մը ասանկ աղէկ չէվիրմէներ պատրաստել գիտնալը
մէյ մըն ալ եփեմ խաւսայիֆի ն :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — (Կեղծ խնդրով մը) Ամա տա
ըրի՛ր . միսիւ Տիրան . եթէ միայն զանոնք կը պահան
ջես , դիւրին է քեզի խոհարար գտնալ . ուրիշ բան չե՞ս
սիրեր . . . (Մեկոռսի) այսինքն սանկ եաղլը տայեախ
մը . . .

ՏԻՐԱՆ . — Է՛հ , գօմբօսթօն չի՛ մոռնանք . (Աշխիւն
կուրծիդ շօշափելով) քալուի կեօփսիւ ին ալ կը խեն-
թենամ :

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկուսի) Այո՛ համբերէ քիչ մնաց. (բարձր) Բայց կը տեսնամ թէ դուն անուշեղէն ներու մերաքլը ես եղեր. կերակուրները չե՞ս սիրեր:

ՏԻՐԱՆ. — (Աշխիւն քերանը համբուրելով) Ինչո՞ւ չէ. կէլին տուտաղըն շատ համով է... (այտերը շոյելով) գասրն եանաղըն ալ կը սիրեմ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Բռունձֆը ուռեցուցած) Հանրմ պուսըն ալ կը սիրե՞ս միւսի.

ՏԻՐԱՆ. — Այո՛... (Աշխը գրկելով) Հանրմ պուսըն և կեօպէյին իմ նախասիրած կերակուրներս են:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Մեկուսի) Փէք աղէկ անանկ է նէ իշտահդ պահէ՛. հիմա բոլորը պիտի ուտես:

(Նոյն միջոցէն դրան առջեւ Սուրբիկ եւ Պաղտիկ կ'երեւին Պաղտիկ այլանդակ ձեւով՝ հագուստը քերս դարձուցած է, գլխուն երկու հաս եղջիւրի կտոր անցուցած ոտքերուն հսկայ ճիգմեկներ հագած, բարեկեանացու կասարեայ միւսնս սը դարձած է. Անոնց տեսքէն Տիրան եւ Աշխ յանկարծ իրարմէ կը բաժնուին:)

ԱԼԻՍ. — (Պաղտիկը վռնեղաւ համար աջքովը ու գլխովը շարժումներ ընելով, ցած) Այդ ի՞նչ ձե է, ի՞նչ կ'ուզես կոր, խայտառակ:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Վիզը սագի պէս երկարելով ձեռքերը քերնին շուրջ դրած՝ իբր քէ կամաց խօսելու համար) Մենք ալ հոս պիտի գանք...

ԱԼԻՍ. — (Բարկացած, ցած) Հայտէ կորի՛ր անամօթ. շուտ վար գնա...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Ծաղրական) Այո՛ վար գնա. դուք հոս տաք սենեակը քաշուեցէ՛ք. մենք ալ վարը խոհանոցը նստինք. աֆէրիմ աղէկ խելք. մենք ալ պիտի գանք. անձայն ձեր դիմացը կը նստինք:

ԱԼԻՍ. — Ոտքի ելած ձեռքի սպառնական շարժումներ ընելով) Կորի՛ր, ի՛րքսեմ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սպառնազին) Հէ՛... որո՞ւն կ'սպառ-
նաս... հիմա էֆէնտին պագտուիլդ... կ'ըսեմ հա՛ :
Չենք գիտեր մի'կարծեր...

ՍՈՒՐԲԻԿ. — Այո՛ քիչ առաջ աչքովս տեսայ :

ՏԻՐԱՆ. — (Մեկուսի) Ասոնք ի՞նչ անճոռնի մարդիկ
են եղեր, գլուխնիս փորձանք մը պիտի հանեն. (անու-
շուքեամբ Պաղտիկին) բարեկամ, հայտէ վարը գնա՛
գործերնիդ նայեցէ՛ք :

ՊԱՂՏԻԿ. — Չէ՛ մենք վարը չենք երթար, հոս
պիտի նստինք. եկուր աղջիկ (Սուրբիկին ձեռքին ֆա-
շերով) եկո՛ւր ետեւէս մի վախնար : Լուսահոգի Սեղբոս
ամուճաս, ասանկ բան մը ըլլար նէ «աներես մարդը
դուռնէն վռնտես նէ, պաճայէն կը մտնայ.» կ'ըսէր, է՛յ
մենք աներես չենք ամմա, անոնց այս ըրածին արժա-
նի է... (Պաղտիկ իր ծամը թելին անցուցած ձիւրի պէս
կամաց կամաց ներս կը մտնէ, շուքեամբ ձեռքովը կը
բարեւէ ներկաները, կոսոչները շարժելով գեսնէն թե-
մեննաւի վր կը ֆաշէ Կոռնելիոս աղային, ու Սուրբիկին
հետ կը նստի Կոռնելիոս աղայի ձախ կողմը գտնուող
թիկնաթոռներուն վրայ :)

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեկուսի) Օ՛խ ինչ կակուղ է եղեր...
(սեւնելով թե իր դիմացը Ալիս՝ Տիրանի ծունկին վրայ
նստած է) եկո՛ւր Սուրբի՛կ, դուռն ալ հանըմիդ պէս
ըրէ՛ տէ, ծունկիս վրայ նստի՛ր...

ԱԼԻՍ. — (Շանքահաւիտից ակնարկ մը նետելով) Ան-
պիտան արարած...

ՏԻՐԱՆ. — (Բոռնցքը շարժելով) Անկիրթ մարդիկ

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Դիտելով իր երկու կողմի սիրա-
բանութիւնները մեկուսի) Է՛յ Աստուած համբերու թիւն տայ
ինձի. կ'ցիր նայինք փաթլտիսը պիտի տայ ամմա,
ուրկէ՛ պիտի տայ. անանկ գէշ կ'ըլլամ կոր քի բար-

կութենէս ծունկերս դողդղան կոր. (բարձր) Բայց ինչո՞ւ
լռեցիք, խօսեցէք նայինք:

ՏԻՐԱՆ.— (Շուարած) Շէյ, էֆէնտիմ, ո՞ւր էինք:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— Վարպետ խոհարարի մասին կը
խօսէինք կոր:

ՊԱՂՏԻԿ.— (Շկուռելով) Ինծի մի՞...

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Պաղտիկին բերանը գոցելով) Սո՛ւս,
ապո՛ւշ, դուն ալ վարպետ խոհարարի պէս խօսքը վրադ
մի առներ. քիչ մնաց մեր ներկայութիւնը յայտնի պիտի
ընէինք էֆէնտիին:

ՊԱՂՏԻԿ.— Սուրբիկին ձեռքը խածնելով) Հայ թա-
թիկդ ուտեմ խելացի եաժրուս:

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Հառաչելով) Ո՛ւֆ, վայ:

ՊԱՂՏԻԿ.— (Սուրբիկին բերանը գոցելով) Սո՛ւս
քա ի՞նչ պոռաս կոր քիչ մնաց մեր ներկայութիւնը
յայտնի պիտի ընէիր էֆէնտիին:

ՍՈՒՐԲԻԿ.— (Պաղտիկին ձեռքը խածնելով) Հայ
մատիկդ սիրեմ անուշիկ պաղտիկս,

ՊԱՂՏԻԿ.— (Հառաչելով) Ո՛ւֆ. վայ անամ, կամաց
քա:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— (Մեկուսի) Է՛յ Աստուած համբե-
րութիւն տայ ինծի. աս էլ շախասը չէ էշէկ ճիւղէսի
է. (գրռիսը անդին դարձնելով) օ՛խ, օ՛խ երկու կողմս
ալ սիրուըտուք, պագուըտուք. կեցէ՛ք սանկ քիչ մը
պաղարիւնութիւնս ու խելքս գլուխս ժողվեմ տէ, ձեզ
ընելիքս կը ցուցնեմ...

(Կուռնելիոս աղա կը ծոխ, ու գրռիսը երկու ձեռ-
քերուն վեջ առած, արմուկը ծունկին վրայ կը մտնէ)

ԱԼԻՍ.— Ի՞նչ եղաւ սիրելի ամուսինս, արդեօք
գէշութի՞ւն եկաւ վրադ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ.— (Առանց շարժելու) Ո՛չ բան մը

չէ՛. վրաս քիչ մը նէօպէթ եկաւ, հիմա կ'անցնի դուք ձեր քէյֆին նայեցէ՛ք:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Մեկուսի) Արդէն նայինք կոր:

ՏԻՐԱՆ. — (Պաղտիկին ակոսները ցուցնելով) Ախ, սրիկա՛, աղօթէ որ կուռնիլիոս աղայի ներկայութեան ենք տէ ձայն չենք կրնար կոր հանել, չէնէ ձեզի կը ցուցնէի կապիկի պէս մեր դիմացը նստելով մեզի ծաղրելը:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Գլուխը շարժելով եւ աչքերը դարձնելով ցած՝) Էհ, հայտէ միւսիւ Աքլոր, աղօթէ քի կուռնիլիոս աղայի ներկայութեան գտնուինք կոր, չենէ կը ցուցնէի քեզի, տան թավուիւր գիրկդ առած փեթթելը:

ՏԻՐԱՆ. — (Պաղտիկին ցած՝) Էյ ինչ ընեմ. հայտէ աղօթէ քի՛ պարագաները թոյլատու չեն. չէնէ լէշդ կը փռէի գետին:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Զեռքը Սուրբիկի մեջքին շուրջ ցած) Էյ հայտէ աղօթէ քի ձեռքերս կապուած են. չէնէ չատոնց փռած էի փօստդ գետին:

ԱԼԻՍ. — (Տիրանին ցած՝) Սիրելիս դուն մի նայիր այդ ապուշներուն. ես վերջէն անոնց ըրածն՝րը կը ցուցնեմ իրենց. հիմա մեր գործին նայինք:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Սուրբիկին ցած՝) Եկուր աղւորս մենք ալ մեր գործին նայինք:

ԱԼԻՍ (Տիրանին ցած) Էհ, հա. կցուր նայինք, այն օրէն ի վեր չերեւցար. նայինք ի՛նչպէս օձիքդ ազատեցիր, խնդիրը չի պատմեցիր ինծի...

ՏԻՐԱՆ. — (Աչքերովը ծառաները ցուցնելով) Ինչպէ՛ս հասկցնեմ տիկի՛ն, երբ սա ապուշները մեզի նային կոր:

ԱԼԻՍ. — (ցած) Հոգ չէ՛, այլևս անոնցմէ պահելիք բան չմնաց. բոլորը գիտեն կոր, վաղը բասբօրնին ձեռքերնին կ'առնեն:

ՊԱՂՏԻԿ. — (Յաժ) Անանկ բան մը ընծա նէ, դուն
ալ վաղը ինքզինքդ «Կավուօշ»ի մէջ կը գտնաս:

ԱԼԻՍ. — (Պաղտիկին, ջաժ) Փո՛ւ աներես՝ մէկ ալ
չի խաչած երեսիս կընայիս. (Տիրանին) պատմէ սիրելիս:

(Տիրան ձեռքի շարժումներով կը սկսի իր փա-
խուստին պատմութիւնը հասկցնել Պաղտիկ եւ Սուրբիկ
պահ մը դադարեցուցած իրենց սիրաբանութիւնը, հետա-
քրքրութեամբ կը հետեւին Տիրանի շարժումներուն):

ՏԻՐԱՆ. — Երբ այն իրիկուն դուն քովէս գացիր,
սանկ գորգը գետնէն քաշեցի, (ձեռքովը գետնէն ծանր
քան մը փաշելու շարժում) սանկ կոնակս առի, (շար-
ժումներ) սանկ թուղթի մը մէջ ալ մոխիր առի (շար-
ժումներ) վերջը բո՛ւֆ լոյսը մարեցի... (շարժումներ)
կամաց կամաց եկայ դրան ետեւ սանկ պահուրտեցայ...
(շարժումներ]

(Այս միջոցին կուռնելիոս աղա կը շփուի ու հետա-
քրքրութեամբ նոյնպէս կը հետեւի համրի շարժումներով
իր ողիսականին քաջասրութեանը):

ՏԻՐ. — (կծկուելով) Սանկ պատրաստ սպասեցի...
(շարժումներ) ներս մտածին պէս սանկ աչքին նետեցի
(շարժումներ) ու եալլա՛հ դուրս փախայ... (շարժումներ)

ԿՈՒՌ. — (Տիրանին շարժումները ծաղրելով եւ ինքն
ալ ողիսականին վերջին մասը նոյնպէս շարժումներով
աւարտելու համար) Ես ալ սանկ կոյր եղայ... (ձեռ-
քներովը աչքերը կը բռնէ) մեր խըմպըլ տօթթօրն ալ
սանկ խաբեցի... (շարժումներ) կնիկս, ծառաներն ալ
թօրպային մէջ խօթեցի... (շարժումներ) ու հիմա ձե-
զի այս տուգախին մէջ ձգած... (գաւազանը վերցնելով
եւ օղին մեջ հօւելով) հիմա ձեր բոլորին հաշիւը պիտի
կարգադրեմ...

ՊԱՂՏԻԿ. — (Յանկարծ, կուռնելիոս աղային փայտը

օղին մեջ ճօճելը տեսնելով ու ոտքի ելլելով) Ծօ' . . . տես-
նա՛յ կոր մի նէ . . .

(Բողոքը սարսափած, Կոռնելիոս աղային կողմը կը
դառնան, Կոռնելիոս աղա տակաւին փայտը կը ճօճէ օղին
մեջ.)

ՊԱՂՏԻԿ. — (վախնաւորով ու կամեաց կամեաց Կոռնելիոս
աղային ֆովը մօտենաւորով, ձեռքին մատները քացած) էֆէն-
տի՛, չու գա՛ն տըր . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Ձախ ձեռքով սպասկ մը իջեցնե-
լով Պաղտիկին երեսին) Առ՛ իշտէ պէշ՛, էտէպսիզ . . .
դուն շատ ըրիր ինծի . . .

ՊԱՂՏԻԿ. — Վա՛յ անամ . . . (Պաղտիկ ցաւալի ճիշ մը
սրճակելով կը փախչի Սուրբիկն ալ ետեւին.)

ԿՈՒՌ. — Հէլէ սա շան ձագին նայէ՛ . . . (Գաւազա-
նը կը նետէ Սուրբիկին կռնակին որ նոյնպէս շեղասպասառ
դուրս կ'իյնայ. . . Միեւնոյն ասէն Տիրան եւ Աշխ շուա-
րած ծռակի կուգան) է՛յ ալթըխ (կոկորդը ցոցունելով)
մինչեւ հոս հասաւ . . .

ԱԼԻՍ. — (սպասագին) Ամուսի՛նս . . .

ՏԻՐԱՆ. — (սպասագին) Տէր ի՛մ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (քարկացած) Է՛ ի՛նչ բէքէլէմիշ
կ'ընէք կոր. (Աշխին) քեզի կ'ըսեմ կոր կնիկ, չուրա-
խանա՛ս. իշտէ ամուսինդ կը տեսնայ կոր. (Տիրանին)
Քեզի՛ եմ միւսիւ ի՛նչ չուտ թէսլիմ պայրախը քաշեցիր
այնքան վարպետ էիր տէ . . .

ԱԼԻՍ. — (Պաղտագին) Ներէ՛ ինձ . . .

ՏԻՐԱՆ. — (Պաղտագին) Գթա՛ ինձ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Ձեռքը կռնակին վրայ դրած
ծաղրական) Եա՛, ներէ՛ ինձ, գթա՛ ինձ ամա մէկ սա-
հաթ է քի դիմացս, աչքիս առջեւ կոտոշ կը կախէիք
ինծի, ամա գթալ չկար . . .

ԱԼԻՍ — (Շուարած) Բայց յանցանքը մե՞րն է, դուն կոյր եմ կ'ըսէիր կոր...

ՏԻՐԱՆ. — (Շուարած) Այո՛, եթէ ո՛չ աչքերուդ առջեւ չէինք ըներ...

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Տիրանին ակամօքն քաշելով) Հոս նայէ միւսի՛ւ, նէ՛ աչքիս առջեւը, նէ կռնակիս ետեւը. ասկէ վերջը դուն այս տան մէջ ոտքդ կոխես նէ խերդ կ'անիծեմ հա՛. հասկցա՞ր...

ՏԻՐԱՆ. — (Յուզուած) Այո՛ հասկցայ, շատ չնոր հակալ եմ, բարեգուծ տի՛ար. ուրեմն ձգեցէք որ երթամ:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — Հատէ գնա՛ ճէհէնլէմ եղիր, հէ՛մ ալ շուտ խալըն բե՛ր. (Տիրան անօրահար ոտքի կ'ելլէ) ասկէ վերջը, դուն ալ կնիկ, մէյ մըն ալ ասանկ հայ. լազները տուն չպիտի առնես, չէնէ թեւէդ բռնածիս պէս քեզի ալ դուրս կը նետեմ հա՛. իմացար հիմա:

ԱԼԻՍ. — (Անօրահար ոտքի ելլելով) Այո՛, բայց դուն ալ խելքդ միտքդ խուճարի տուած՝ եթէ այսպէս շարունակես ինծի լքել, գիտցած եղիր որ պուշնուզները կը կախեմ գլխէդ, դուն ալ իմացած եղիր:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Այլայլած) Դուն ասոր հա՛նար է որ ինծի խաբէիր կոր:

ԱԼԻՍ. — (Համարձակուաբիւնը ժողովելով) Այո՛ եթէ ոչ ուրիշ պատճառ չի կար. քու մերժած սէրդ ստիպուած էի ուրիշ տեղ փնտռել:

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ. — (Կակուղնալով) Այո իրաւունք ունիս ես իր խապահաթը գիտցող և ընդունող մարդ մըն եմ. եթէ այդ կողմէն անհոգ գտնուեցայ, ահա պատիժս ալ գտայ. հայտէ՛ կը ներեմ քեզի, ամմա մէյ մըն ալ չի կրկնելու պայմանաւ...

ԱԼԻՍ. — Այո՛ մէյ մըն ալ չի կրկնելու պայմանաւ...

(Նոյն միջոցին Պաղտիկ եւ Սուրբիկ, դռնունքն տեսնելով թէ տրեւանին կը ներե, ներս կը խուժեն ու Կոռնելիոս աղայի առջեւ ծնւադրելով) .

ՊԱՂՏԻԿ Լ ՍՈՒՐԲԻԿ . — (Միաբերան) Տէ՛ր իմ, ծնկաչօք կ'աղաչենք մեզի ալ ներեցէ՛ք . բոլոր սրբատուներս կը զղջանք մեր ըրածներուն վրայ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — (Խոստանաւոր մը պէս ձեռքերը դնելով երկու մեղաւորներուն գլխուն վրայ) ասացէ՛ք մեզայ Աստուծոյ . . .

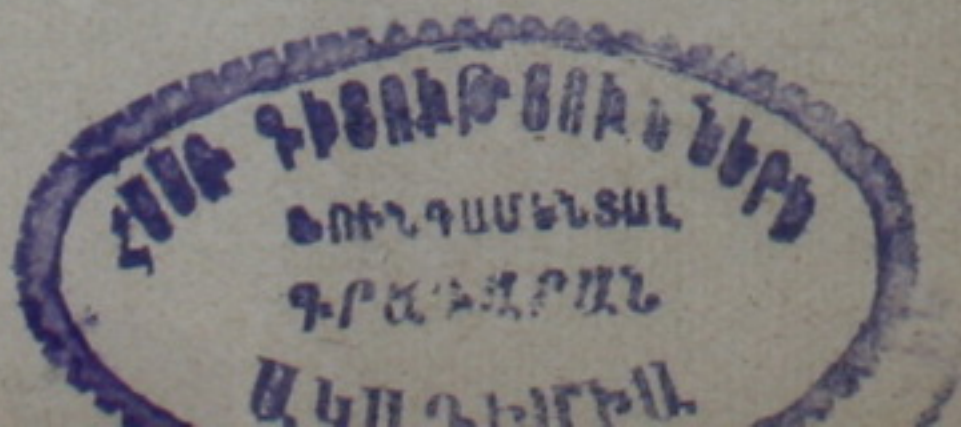
ՊԱՂՏԻԿ Լ ՍՈՒՐԲԻԿ . — (Շրթներնին իրարու միացուցած համբուրուելով) Վայ ինձ մեզայ Աստուծոյ . . .

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ . — Հայտէ ոտքի ելէք, ձեզի ալ ներեցի, ամա անգամ մը ալ կրկնէք նէ գիտցած եղէ՛ք գործերնիդ կը լմնցնեմ . . . (Պաղտիկ եւ Սուրբիկ ալ ոտքի կ'ելլեն ու կը շարունակեն Կոռնելիոս աղայի ձախ կողմը . Աջ կողմը Աշիս եւ Տիրան կայնած են Կոռնելիոս աղայի խուճիկին մեջտեղը ժողովուրդին դռնապանով) էֆէնտիմ, եթէ այս փորձութենէս բան մը չահեցայ սա է քիմարդ երբէք հաւատալու չէ իրեն խնդացող կեղծ ժողովուրդներուն . այդ կեղծ ժողովուրդներուն տակ ինչե՛ր կան ինչե՛ր . . . քիչ առաջ ինքնիրենս ան կ'ըսէի կոր եամարդ դիմացինին սիրտը կարդալու համար, աս աշխարհի մէջ կոյր ծնելու է եղեր վէսէլամ . . .

ՊԱՂՏԻԿ . — (Յառաջ անցնելով ու մասը օդին մեջ ձօնելով) Կուռնելիոս աղան իրաւունք ունի . . . լուսահոգի Սեղբոս ամուճաս մէկ քէօր կատու մը ունէր, օր մը երազին մէջ մուկ մը կը տեսնայ և վախէն էօտը կը պայթի . Օլան ինչո՞ւդ պէտք . Այս աշխարհի մէջ կ'ուզե՞ս հանգիստ ապրիլ, եա քէօր ծնիր, եա սաղլամ էս նէ՛ տես ու անցի՛ր :

ՎԱՐԱԳՈՅՐ

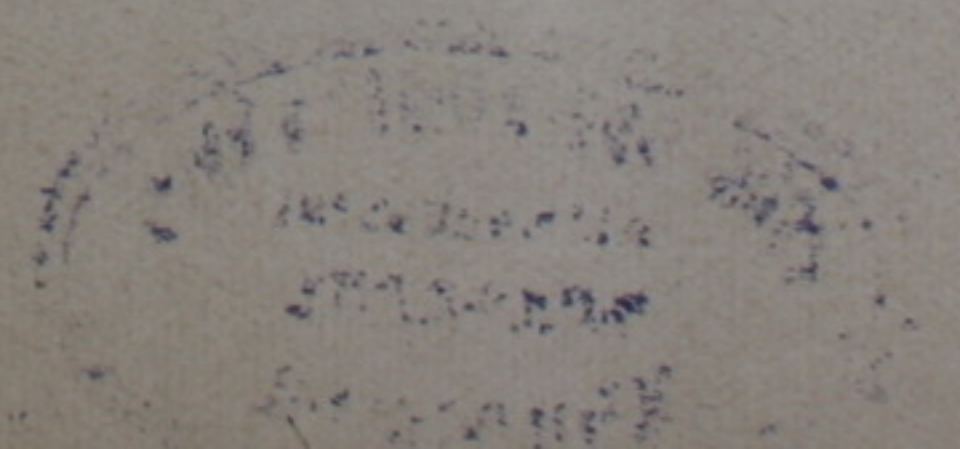
Վ Ե Ր Ձ

Վ Ր Ի Պ Ս Կ

Տրդ էջ 11րդ. տող fիթիս եկաւ պիտի ըլլայ քիթս
ինկաւ

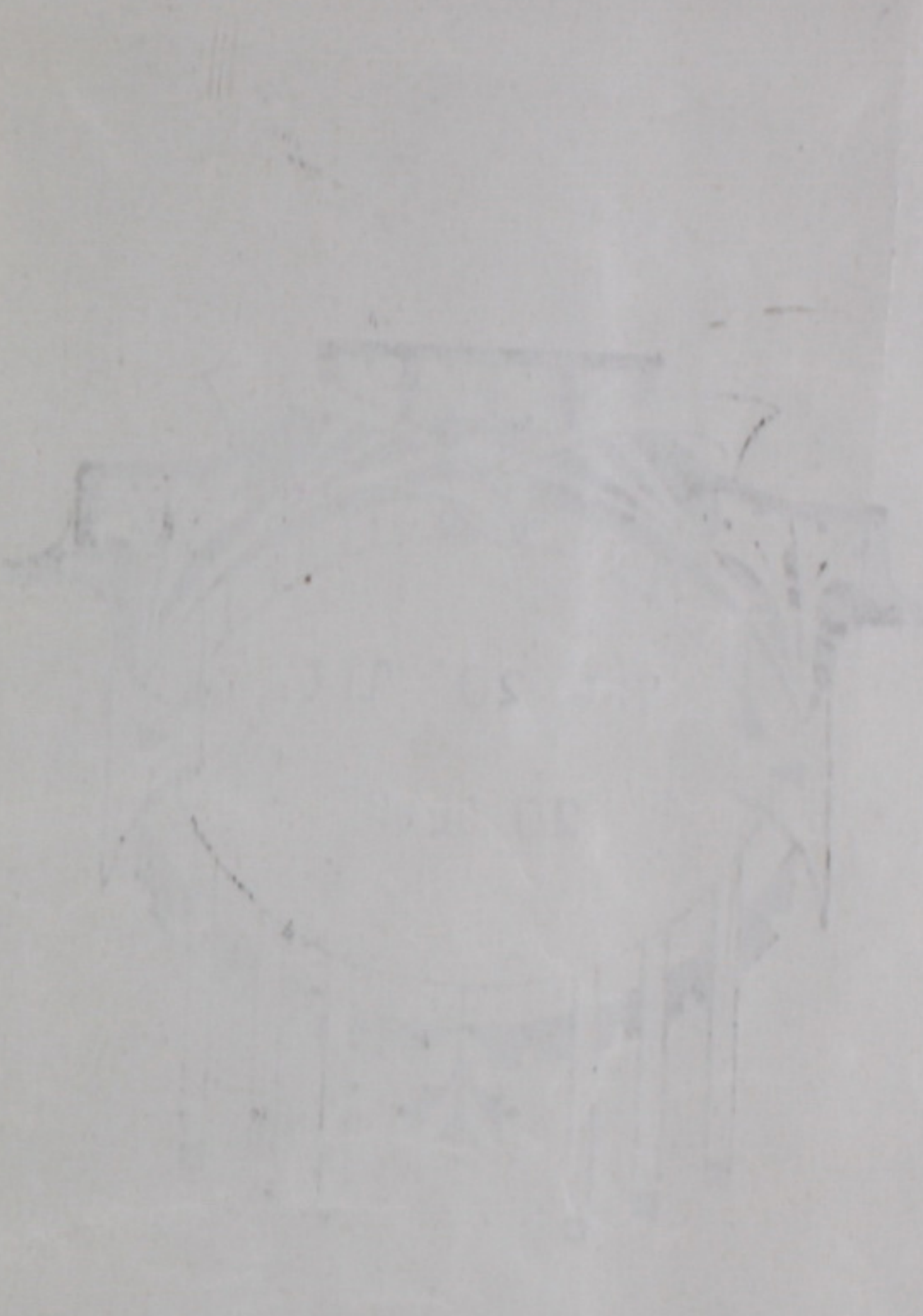
20րդ էջի վերջին տողը պէտք է կարդալ՝
Պատրաստ է իր հոգին զոհելու ձեզ եթէ այդ գինով
կարելի ըլլայ ժպիտ մըն իսկ...

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220037957

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and is arranged in several lines.

(504)

A $\frac{11}{37957}$

Մեծափառիկ գնումներու համար դիմել՝

VAHRAM DADRIAN

Astardjian Han

Stamboul — Constantinople